

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Dluh domácností po splatnosti a jeho řešení ve srovnání exekučního řízení a oddlužení

Overdue Household Debt and its Solutions in Comparison Between Enforcement
Proceedings and Debt Relief

Student: Bc. Hana Tomanová
Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Hana Tomanová**

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně

Specializace: 00 Účetnictví a daně

Téma: Dluh domácností po splatnosti a jeho řešení ve srovnání exekučního řízení a oddlužení
Overdue Household Debt and its Solutions in Comparison Between Enforcement Proceedings and Debt Relief

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Analýza zadlužení domácností
 3. Základní charakteristika exekuce a oddlužení
 4. Návrh možností řešení dluhu domácností
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

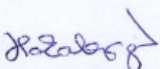
Seznam doporučené odborné literatury:

- GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. 603 s. ISBN 80-7201-621-0.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. 1. vyd. Praha: Linde, 2009. 394 s. ISBN 978-80-7201-780-5.
- SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuce*. Ostrava: KEY Publishing, 2008. 216 s. ISBN 978-80-87071-91-5.

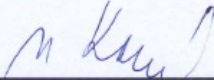
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012
Datum odevzdání: 26.04.2013

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně kromě přílohy č. 3, kterou jsem samostatně doplnila a přílohy č. 6.

V Ostravě dne 22. 4. 2013

Tomanová

.....
Bc. Hana Tomanová

Obsah

1	Úvod	5
2	Analýza zadlužení domácností	7
2.1	Příčiny zadlužení domácností v ČR	7
2.1.1	Vnitřní příčiny zadluženosti	7
2.1.2	Vnější příčiny	10
2.2	Vývoj zadlužení domácností	12
2.3	Struktura zadluženosti	13
2.3.1	Bankovní úvěry na bydlení	15
2.3.2	Bankovní a nebankovní úvěry spotřebitelské povahy	16
2.4	Předlužené domácnosti.....	17
2.4.1	Oddlužení	17
2.4.2	Exekuce	19
3	Základní charakteristika exekuce a oddlužení.....	21
3.1	Exekuce	21
3.1.1	Vybrané základní pojmy	21
3.1.2	Novela Občanského soudního řádu a Exekučního řádu k 1. 1. 2013	21
3.2	Předpoklady pro zahájení exekuce	26
3.2.1	Exekuční řízení.....	27
3.2.2	Způsoby provedení exekuce	28
3.2.3	Náklady exekuce	33
3.3	Oddlužení.....	33
3.3.1	Vybrané základní pojmy	33
3.3.2	Insolvenční zákon.....	34
3.3.3	Úpadek a hrozící úpadek	34
3.3.4	Předpoklady povolení oddlužení	36
3.3.5	Návrh na povolení oddlužení	37

3.3.6	Rozhodnutí o povolení oddlužení	38
3.3.7	Rozhodnutí o formě provedení oddlužení	39
3.3.8	Rozhodnutí o schválení oddlužení	40
3.3.9	Způsoby oddlužení	40
3.3.10	Zajištění věřitelé v oddlužení	42
3.3.11	Osvobození od dluhů.....	43
3.3.12	Náklady oddlužení.....	43
4	Návrh možností řešení dluhu domácností.....	45
4.1	Řešení dluhů dlužníka Jiřího Dvořáka.....	46
4.1.1	Oddlužení	47
4.1.2	Exekuce	52
4.1.3	Shrnutí	58
5	Závěr	61
	Seznam použité literatury.....	64
	Seznam zkratk.....	69
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Dluh, půjčka, úvěr či jiné vyjádření peněžitého závazku je dnes a denně skloňovaným pojmem v mnoha domácnostech, ale i v médiích. S neustálým rostoucím zadlužením domácností rostou i snahy o jeho řešení.

Příčinu zadlužení lze spatřovat především v dnešní konzumní společnosti, která nás neustále nutí spotřebovávat více, než je nutné k uspokojení základních lidských potřeb. Všude přítomné reklamy nás neustále vybízejí ke koupi určitého výrobku, bez kterého se údajně nemůžeme dále obejít, a lidé těmto reklamám často podléhají. Tempo, kterým mají být nabízené výrobky spotřebovávány, se však neustále zrychluje. Produkt, který dříve vydržel i několik let, má dnes trvanlivost jen několik málo měsíců, ať už z důvodu jeho životnosti či určité módnosti. Lidé jsou tak motivováni ve snaze o udržení určitého životního standardu kupovat stále nové a nové výrobky. Mnohé domácnosti nejsou na tyto výdaje ale připraveny. Z tohoto důvodu se častým řešením nedostatečných finančních rezerv domácností stává právě půjčka či úvěr. O tom, jak je jednoduché si půjčit a ihned vlastnit námi vysněnou věc, nás přesvědčují všudypřítomné poutače. Na vině je tedy nejen samotná domácnost a různé marketingové tahy obchodních a úvěrových společností, ale i samotní výrobci.

Prvotní vzetí úvěru či půjčky je snadné, ale co následné splácení? V mnoha českých domácnostech se berou půjčky či úvěry zcela bezmyšlenkovitě, aniž by si lidé spočítali, jak jednotlivé splátky zatíží jejich rodinné rozpočty a zvážili situace, které mohou nastat v budoucnu. Lehce se tak může stát, že dlužník není schopen splácet svůj závazek a prvotní lehkomyšlné rozhodnutí tak může mít dlouhodobé následky. Zejména v případě, kdy neschopnost dostát svým závazkům je řešena přijetím dalšího úvěru či půjčky. Domácnost se tak ocitá v dluhové pasti, kdy jeden dluh je uhrazován druhým. Určité řešení nabízí od roku 2008 institut oddlužení.

„Osobní bankrot“, jak je oddlužení také nazýváno, poskytuje dlužníkovi určitou ochranu před exekucí a zároveň umožňuje, aby dlužník po splnění určitých podmínek, zahájil „nový život“ bez dluhů. Ne všechny domácnosti však tohoto nového institutu mohou využít.

Možnost řešení dluhů po splatnosti se s rostoucím zadlužením domácností se stává čím dál aktuálnějším tématem. Zejména aktuálnost je důvodem výběru tohoto tématu pro diplomovou práci.

Cílem diplomové práce je analyzovat zadlužení domácností a vyhodnotit možnosti řešení dluhů po splatnosti ve srovnání exekučního řízení a oddlužení.

Při vypracování diplomové práce byla použita metoda analýzy, komparace, syntézy a modelu.

Diplomová práce je členěna do tří částí. První část je zaměřena na analýzu zadluženosti domácností v České republice. V rámci této kapitoly jsou charakterizovány a rozebrány možné příčiny zadlužení, vývoj zadlužení a struktura tohoto zadlužení v průběhu deseti let. Poslední část této kapitoly je zaměřena na předlužené domácnosti, jejichž dluhy jsou řešeny v rámci exekučního řízení či oddlužení. Právě četnost, s jakou je využíváno exekučního řízení pro vymožení dlužné částky oprávněným či poměrně nového institutu oddlužení pro řešení těžké finanční situace samotnými dlužníky, jsou popsány v závěru této kapitoly.

Základní charakteristiky exekuce a oddlužení jsou popsány ve druhé části diplomové práce. Teoretický popis exekuce je zaměřen především na novelu občanského soudního a exekučního řádu, na předpoklady zahájení exekuce a na popis samotného exekučního řízení. Dále jsou zde také vymezeny jednotlivé způsoby provedení exekuce. Druhá polovina této části je zaměřena na oddlužení jeho průběh a formy.

Úvodem třetí části diplomové práce je provedena analýza čtyřiceti náhodně vybraných dlužníků zapsaných v insolvenčním rejstříku. Na základě získaných údajů byl vytvořen smyšlený dlužník, jehož dluhy jsou dále řešeny v rámci insolvenčního řízení způsobem oddlužení a v rámci exekučního řízení.

2 Analýza zadlužení domácností

2.1 Příčiny zadlužení domácností v ČR

Příčiny zadlužení domácností jsou různé. Dle Asociace občanských poraden jsou rozlišovány příčiny vnitřní a vnější. Vnitřní příčiny zadlužení jsou takové, za které si může dlužník sám. Vnější příčiny jsou pak takové, za které může zejména společnost a legislativa. [23]

2.1.1 Vnitřní příčiny zadluženosti

Mezi vnitřní příčiny zadluženosti lze zařadit úroveň finanční gramotnosti obyvatel, snahu o udržení životního standardu, spirálu půjček, investice do bydlení, nízký příjem nebo dluhy v rámci rodiny.

a) Finanční gramotnost

Velkým problémem, přispívajícím k rostoucí zadluženosti českých domácností, je především nízká úroveň finanční gramotnosti, která je definována jako soubor znalostí a dovedností umožňující porozumět financím, a to tak, aby byl člověk schopen zabezpečit nejen sebe, ale i svou rodinu, vzhledem ke všem alternativám, které mohou v rodině nastat. Finančně gramotný člověk tedy umí správně zacházet se svými finančními prostředky v různých životních situacích. **Lidé však často ani netuší, co podepisují.** Nedostatek znalostí a dovedností v oblasti financí potvrzuje i několik provedených průzkumů, jako např. průzkum provedený úvěrovou společností Home Credit, a. s., který provedla mezi více než třemi sty klienty. Průzkumem bylo zjištěno, že **hlavním kritériem při rozhodování o úvěru** pro více než čtvrtinu klientů společnosti Home Credit, a. s. **je výše měsíčních splátek.** Jen 12 % klientů uvedlo, že při rozhodování bere v úvahu více kritérií současně. Celkový přeplatek úvěru pak sleduje jen 15 % klientů.

První komplexní průzkum finanční gramotnosti české populace, který připravila Česká národní banka (dále ČNB) společně s Ministerstvem financí ČR, byl proveden v roce 2010 společností STEM/MARK, a. s. [27] Výsledky tohoto průzkumu se budeme zabývat dále.

Dle ČNB **finančně gramotný občan** by se měl chovat následovně:

- své účty platit včas,
- sledovat svoji finanční situaci,
- před koupí zvážit, zda si danou věc může dovolit.

Finančně gramotný člověk si také uvědomuje, že nelze získat současně minimální míru rizika, vysoký výnos a okamžitou likviditu, má neustále připravené řešení v případě obtížné finanční situace a v případě neschopnosti splácet své dluhy informuje věřitele. [28]

Průzkumem bylo zjištěno, že pouhých 65 % dotázaných splňuje první zásadu chování finančně gramotného člověka tedy, že platí své účty včas. 54% dotázaných pečlivě zvažuje, zda si kupovanou věc může vůbec dovolit a pouhých 51 % dotázaných sleduje svoji finanční situaci. Stejně procento všech dotázaných (51 %) je připraveno na řešení obtížné finanční situace, a to pomocí snížení výdajů. 64 % dotázaných by svému věřiteli sdělilo, že není schopno dále splácet.

Finančně gramotný občan by měl také disponovat **základními znalostmi ze světa financí**.

Mezi základní znalosti ze světa financí patří:

- povědomí o existenci pojištění vkladů,
- znalost významu inflace v praktickém životě,
- znalost samotné výše inflace.

Povědomí o tom, že vklady v bankách jsou pojištěny, mělo 81 % dotázaných. Pouze 60 % respondentů ví, že inflace v praktickém životě pro ně znamená, že v bance sice budou mít stále stejnou nebo vyšší částku, ale že si za ni koupí méně. Už jen čtvrtina dotázaných určila správný interval výše inflace v loňském roce.

Finančně gramotný člověk by se měl orientovat v základních finančních termínech jako např. RPSN. **RPSN neboli roční procentní sazba nákladů** vyjadřuje celkové náklady spotřebitelského úvěru. Tyto celkové náklady jsou vyjádřeny jako roční procentní podíl z celkové výše spotřebitelského úvěru. RPSN musí obsahovat nejen úrok, ale všechny náklady, které musí dlužník platit např. poplatky za posouzení žádosti o úvěr, poplatky za uzavření smlouvy, platby za pojištění či záruky. Poskytovatelé úvěru jsou povinni tento údaj uvádět dle zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZoSÚ). **RPSN slouží pro srovnání výhodnosti jednotlivých úvěrů.** Bohužel podle průzkumu pouhých 17 % ze všech dotázaných ví, co skutečně RPSN vyjadřuje. [27] Rozhodují-li se tedy lidé při vzetí půjčky (úvěru) pouze na základě výše úrokové sazby, nelze to považovat za racionální rozhodnutí (viz následující modelový příklad úvěru na koupi ledničky v hodnotě 33.000 Kč při dohodnutém splácení 11 měsíců).

Kupní cena ledničky je 33.000 Kč. Na místě je dlužníkem uhrazeno 3.000 Kč (akontace). Výše jistiny úvěru tedy činí 30.000 Kč. Celkově však bude po jedenácti měsících

zaplacen 36.000 Kč, tzn., že přeplatek úvěru je ve výši 3.000 Kč. Splácení bylo dohodnuto na 11 měsíců, proto musíme tento přeplatek vydělit 11 (pro získání měsíčního úroku) a tuto částku vynásobit 12 (rok má 12 měsíců), pro získání úroku přepočteného na rok. $(3.000/11 \times 12 = 3.273 \text{ Kč})$. Při průměrném dluhu 15.000 Kč (polovina z jistiny úvěru) **činí RPSN 21,82 %** (vypočteno: $[(3.273/15.000) \times 100]$), což je více než dvojnásobek **úrokové sazby**, jejíž výše je **9,1 %** (původní cena 33.000 Kč navýšená o 3.000 Kč).

Další nepříznivým výsledkem prováděného výzkumu je neochota čtení smluv. Pouhých 36 % dotázaných poctivě pročte smlouvu, která jim je předložena jakoukoliv finanční institucí. Tzn., že téměř dvě třetiny lidí smlouvy nečte. Důvodem může být zejména nepřehlednost smluv. Většina smluv je psána velmi malým písmem v mnohostránkovém dokumentu. Tato skutečnost může mít však pro domácnosti fatální následky, zejména v situaci, kdy jsou podepisovány smlouvy zavazující k dlouhodobým platbám. [30]

Průzkumem bylo také zjištěno, že o svých vlastních finančních prostředcích má sice přehled 92 % lidí, ale rozpočet, který by měl být základem pro efektivní hospodaření s rodinnými financemi každého bez ohledu na finanční situaci, je vytvářen necelou polovinou dotázaných.

Rezervy na nepředvídané výdaje si tvoří pouhých 57 % dotázaných. Rezervy by měly sloužit k překlenutí nečekaných událostí jako nemoc či ztráta zaměstnání, ale i na úhradu nečekaných výdajů. Domácnosti, v opačném případě, tyto nečekané výdaje vedou ke vzetí úvěru jako např. v uvedeném příkladu nákupu ledničky. Přesto by pouze stačovalo, kdyby po dobu 11 měsíců byla vytvářena rezerva ve výši 3.000 Kč (tedy stejná částka, která bude hrazena na splátkách dluhu, ale po dobu jednoho roku). Dlouhodobý schodek výdajů nad příjmy, při neexistenci rezerv, může vést až k permanentnímu a zvyšujícímu se zadlužení. Jako důvod netvoření rezerv bylo ve většině případů uvedeno, že „není z čeho“.

Výše uvedené jen potvrzuje výsledek průzkumu společnosti Home Credit, a. s., tedy že úroveň finanční gramotnosti české populace není vysoká. Lidé nevěnují přílišnou pozornost nakládání s jejich peněžními prostředky.

Ke zlepšení situace se snaží ČNB přispět svou činností. Pomocí různých programů se snaží učit širokou veřejnost hospodařit se svými osobními financemi a orientovat se na finančním trhu. [29] Výchova k finanční gramotnosti byla zahájena již u těch nejmenších, jejichž prostřednictvím má být působeno i na jejich rodiče. Do základních škol byla proto rozeslána dvojice pracovních sešitů „Finanční a ekonomická gramotnost“. Dalším krokem je spolupořádání seminářů pro učitele. Pro širokou veřejnost ČNB na svých webových stránkách umístila další informace, např. desatero spotřebitele.

Přes všechnu snahu o zvýšení úrovně finanční gramotnosti obyvatel se lidé často nacházejí v takové složité finanční situaci, že přijmou jakoukoliv nabídku půjčky, aniž

by zkoumali další možnosti, podmínky či rizika. Lidé si však neuvědomují, že tím svoje problémy dlouhodobě neřeší, naopak je ještě prohlubují.

b) Úroveň životního standardu

Dalším nepochybně významným důvodem zadlužování domácností je snaha o udržení určitého životního standardu, či snaha dosažení takového životního standardu, který mají lidé v našem okolí. [42] Lidé často ve snaze se vyrovnat okolí, být součástí nějaké skupiny nebo dokonce mít více než soused, kupují věci, které ve skutečnosti ani nepotřebují. Ceně těchto zbytných věcí neodpovídá mnohdy ani výše příjmů. Rozhodujícím faktorem však není jen touha po udržení či dosažení určitého životního standardu, ale i reklamy.

Reklamy nás neustále přesvědčují o tom, že daný produkt nutně potřebujeme a že dnes ho může mít opravdu každý. Zároveň je nám totiž nabízen úvěr či půjčka, bez navýšení s nulovou přímou platbou a hlavně bez jakýchkoliv rizik. Mnoho lidí pak nabývá přesvědčení, že na danou věc mají nárok, ať už se jedná o cokoli, např. na moderní auto, dovolenou v cizině či ten nejnovější model mobilního telefonu. Tito lidé se ve snaze žít podle svých představ a neochotě přizpůsobovat své příjmy výdajům, často stávají dlužníkem. Zapomínají tak na **zásadu žít podle výše svých příjmů**, podle které by se měla úroveň životního standardu přizpůsobovat výši příjmů. Lidé by také měli rozlišovat mezi věcmi nutnými a zbytnými, na které by si neměli za žádných okolností půjčovat.

c) Dlouhodobé investice

Dalším problémem jsou dlouhodobé investice, a to zejména investice do bydlení. Problémem je právě jejich dlouhodobost, kdy splacení úvěru může trvat i několik desítek let. Jediné, co je u dlouhodobých investic jisté, jsou splátky. Domácnost však již není schopna predikovat výši příjmu. Nelze ani zaručit trvalost tohoto příjmu minimálně po dobu splacení úvěru. Hlavně v současné době vysoké nezaměstnanosti je právě rozhodnutí o přijetí např. hypotečního úvěru tím rozhodnutím, které může zapříčinit budoucí potíže domácnosti se splácením svého dluhu.

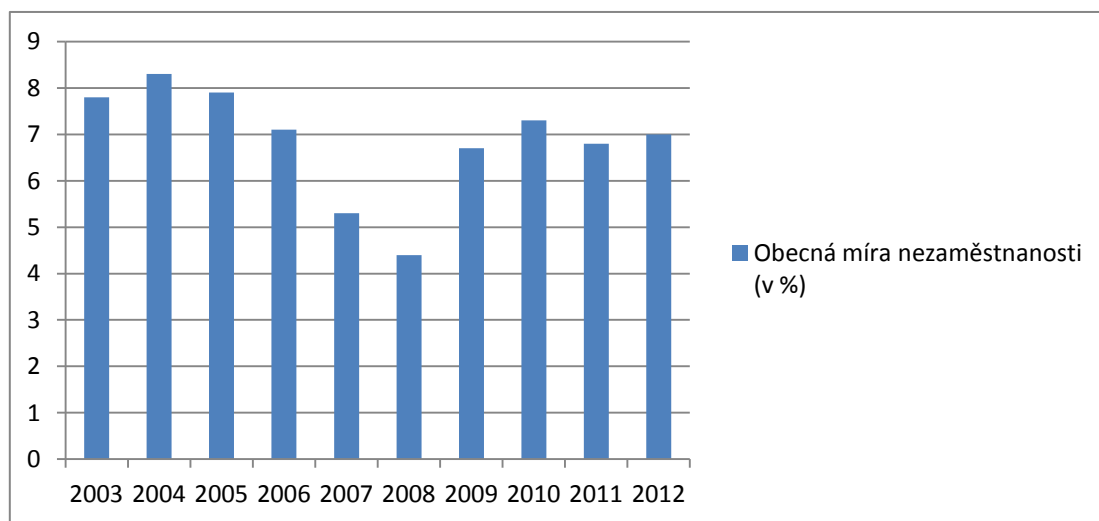
2.1.2 Vnější příčiny

Asociací občanských poraden jsou mezi vnější příčiny řazeny postupy nebankovních subjektů, absence regulace trhu se spotřebitelskými úvěry, nedostatečná osvěta v oblasti finanční gramotnosti, masivní kampaně poskytovatelů půjček, postupy státních orgánů a věřitelských subjektů, postupy oddlužovacích agentur. Mezi vnějšími příčinami zadlužení jsou dále uváděny také nenadálé sociální události, zadlužení vyplývající ze společného jmění

manželů (SJM)¹, zadlužení svobodných nebo rozvedených matek, důsledky postupů soudu při oddlužení.

Přes všechny možné vnější příčiny zadlužování domácností lze usuzovat, že ne vždy lze připsat plnou vinu těmto skutečnostem. Většina uvedených příčin **vede pouze k růstu dluhů** domácností, avšak není prvotní příčinou zadlužení. Prvotní příčinou zadlužení zůstává sám člověk, který se rozhodne pro přijetí půjčky. Naopak mezi vnější okolnosti zadlužení by měla být zařazena neustále rostoucí nezaměstnanost, která často postihuje i celé rodiny. Domácnosti se v důsledku těchto vnějších okolností ocitají ve složitých finančních situacích. Nezaměstnanost a s tím spojená ztráta příjmů se prolíná.

Graf 2.1 Nezaměstnanost v letech 2003 až 2012

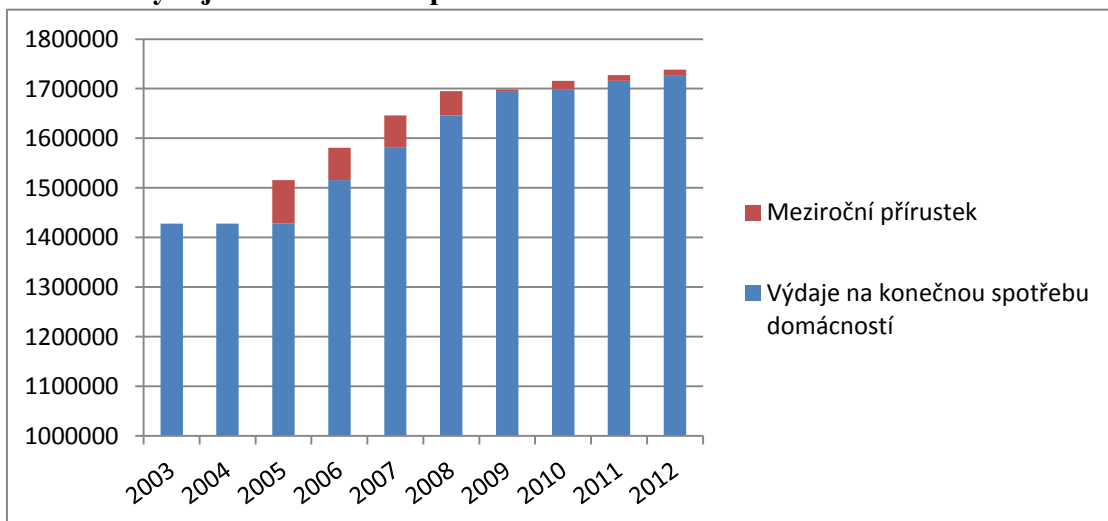
Zdroj: vlastní zpracování, dle údajů ČSÚ

Po srovnání výše nezaměstnanosti ve sledovaných letech (graf 2.1) s výší meziročních přírůstků dluhů uvedených v grafu 2.3 dojdeme k závěru, že v letech s nejnižší nezaměstnaností, tedy v roce 2007 a 2008, byla tvorba dluhů domácnostmi nejvyšší. Lze tedy na základě této skutečnosti usuzovat, že lidé se v době, kdy je nezaměstnanost nízká, nebojí ztráty zaměstnání. Lidé jsou si tedy více méně jisti, že v těchto podmínkách zaměstnání získají bez větších problémů a nemají strach o své příjmy do budoucna. Uvedené tvrzení dokládá i výše výdajů domácností na konečnou spotřebu, které jsou zobrazeny v grafu 2.2. Přírůstky výdajů na konečnou spotřebu domácností byly největší v době, kdy nezaměstnanost klesala. Spotřeba domácností ale není kryta jen z vlastních příjmů domácností, ale i z cizích zdrojů, nebo-li půjček (úvěrů), proto je zvýšená preference spotřeby domácností spojena i se zvyšující se zadlužeností domácností. Výdaje na konečnou spotřebu jen mezi rokem 2003

¹ Společné jmění manželů (SJM) tvoří majetek a závazky nabyté některým z manželů nebo oběma společně za trvání manželství. Viz § 143 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

až 2011 vzrostly o 554.426 mil. Kč. Od roku 2008 má tempo růstu výdajů na konečnou spotřebu spíše klesající tendenci.

Graf 2.2 Výdaje na konečnou spotřebu domácností v mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracováno, dle údajů ČNB

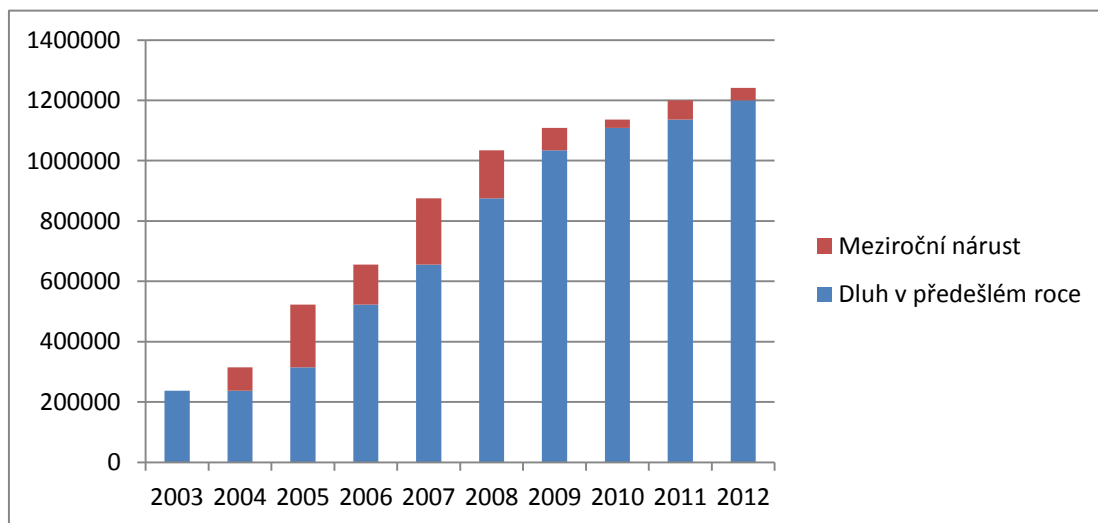
2.2 Vývoj zadlužení domácností

Dluh domácností vůči bankám a finančním institucím k 31. 12. 2012 činil **1,241 bilionu Kč**. Při současném počtu obyvatel 10.513.209 připadá na každého obyvatele ČR, včetně dětí, dluh ve výši 118.089,3 Kč. Zadlužení domácností se oproti předchozímu roku zvýšilo zhruba o 41,2 miliardy korun. [26]

Zadlužení domácností v průběhu sledovaných let rostlo, jak je naznačeno v grafu 2.3. Od konce roku 2003 vzrostl dluh o 1.003.968,9 mil. Kč, což znamená více než pětinasobný nárůst oproti roku 2003. Průměrně tedy dluh rostl za posledních deset let o 111.552,1 mil. Kč. Největšího přírůstku bylo dosaženo v roce 2007, a to 219.895,4 mil. Kč a nejnižšího v roce 2010, kdy zadlužení domácností vzrostlo o „pouhé“ 27.646,6 mil. Kč. Příčiny růstu zadlužení domácností jsou různé (blíže bylo popsáno v kapitole 2.1).

Motivem českých domácností pro půjčování peněz byla již zmíněná zvýšená preference spotřeby, úsilí o růst životního standardu, příklon k vlastnickému bydlení, účinný marketing finančních zprostředkovatelů a snadná dostupnost peněz.

Graf 2.3 Zadlužení domácností v mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracováno, dle údajů ČNB

Zadlužení domácností se každoročně zvyšuje, ale jak již bylo zmíněno, od počátku období krize se tempo růstu zadlužení zpomaluje. Důvody nižších meziročních přírůstků zadlužení lze spatřovat především v chování domácností, které krize a její medializace ovlivnila.

Krize a její důsledky vyvolaly vlnu propouštění. Následovalo i ukončení činnosti mnoha podniků. Důsledkem těchto skutečností byli lidé nuceni snížit svoji spotřebu, což ovlivnilo i zájem o půjčky. **Zadlužení domácností je, ale i přesto stále rostoucí.** Důvodem dalšího zvyšování zadlužení je neschopnost domácností okamžitě snížit svoje výdaje a to nejen z důvodu již uvedeného životního standardu, který má domácnost nastaven na určité úrovni, ale také existence dluhů u mnohých domácností, které jsou neustále navyšovány o další. Tyto domácnosti, které si již na svoji spotřebu v dřívějších letech půjčily, se v době, kdy se jejich příjmy snižují, ocitají v neřešitelné situaci tzv. **dluhové pasti**. Domácnosti, aby byly schopny splácet svůj dluh, jsou nuceny si dále půjčovat.

Uvažování lidí se v době krize tedy mění. Již neuvažují o své schopnosti nebo ochotě úvěr splácet, ale rozhodujícím faktorem je nutnost splacení své půjčky předešlé. Domácnostem v opačném případě hrozí zahájení exekuce na jejich majetek.

2.3 Struktura zadluženosti

Dluhy domácností lze rozdělit do tří různých skupin. První a druhá skupina úvěrů jsou poskytovány bankovními institucemi. Jsou jimi **bankovní úvěry na bydlení** a **bankovní úvěry spotřební a ostatní**. Poslední složkou dluhů domácností jsou poskytovány nebankovními institucemi. Tyto úvěry jsou nazývány jako **nebankovní úvěry spotřební**

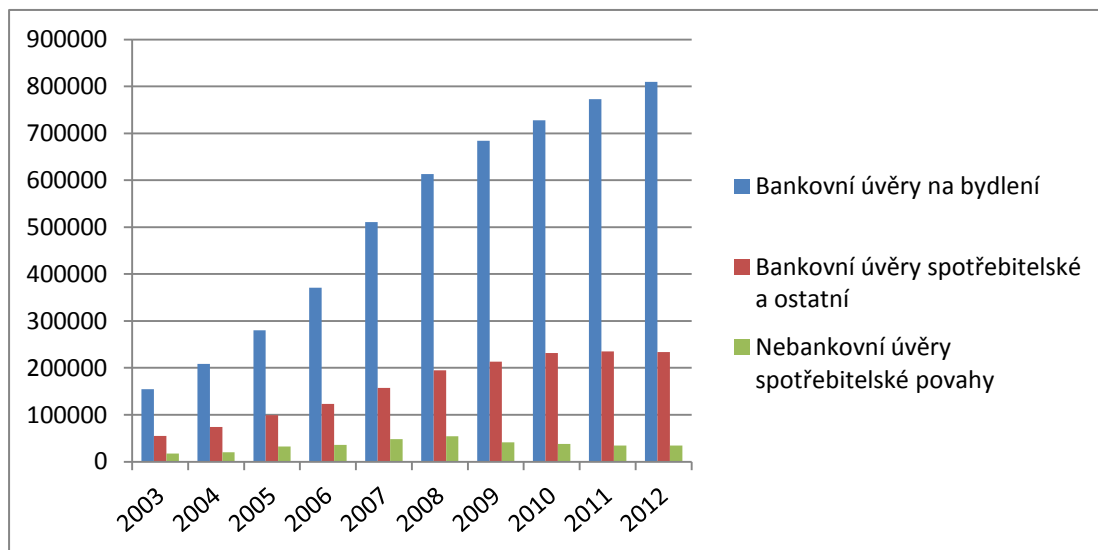
povahy. Lze si jistě představit i nebankovní úvěry na bydlení, ale ty jsou v praxi jen velmi výjimečné.

Nyní je na místě vysvětlení některých pojmů. Laická veřejnost zásadně nerozlišuje mezi **úvěrem dle obchodního zákoníku a půjčkou dle občanského zákoníku**. [2] V neodborném pohledu jsou tyto dva pojmy běžně považovány za synonymum, ale existují mezi nimi určité a zásadní rozdíly. První rozdíl lze nalézt v legislativní úpravě jednotlivých smluv. Úprava smlouvy o úvěru v obchodním zákoníku umožňuje, na rozdíl od úpravy smlouvy o půjčce, věřiteli požadovat úroky z poskytnutých peněžních prostředků, i když jejich výše není v úvěrové smlouvě sjednána. Další legislativní rozdíl je dán ustanovením § 120 OSŘ, který výrazně zesiluje důkazní povinnost věřitele, kdy již od počátku je nutné dokládat poskytnutí (faktické předání) peněžních prostředků, jako základního atributu pro vznik smlouvy o půjčce. Naopak u smlouvy o úvěru nastávají účinky uzavření smlouvy již samotným příslibem poskytnutí peněžních prostředků ze strany věřitele. Dále předmětem smlouvy o půjčce nemusí být jen poskytnutí peněžních prostředků, ale i jiné druhově určené věci. [2] Tyto rozdíly mezi půjčkou a úvěrem jsou ovšem pouze právního charakteru. Z ekonomického pohledu se vždy jedná o závazek, zpravidla úročený (u úvěru vždy). Rovněž právní terminologie není vždy zcela konzistentní, když třeba spotřebitelský úvěr by měl být spíše nazýván spotřebitelskou půjčkou (jde přece o vztahy podle občanského zákoníku).

Spotřebitelský úvěr představuje příslib podnikatele poskytnout peněžní prostředky fyzické nepodnikající osobě nebo osobě nejednající v rámci samostatného výkonu svého povolání. [2] Od 1. ledna 2011 nabyl účinnosti nový **zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů**, který platí pro všechny nově sjednané spotřebitelské úvěry. Tento zákon měl přinést zejména posílení práv spotřebitelů, kterým je např. nově umožněno odstoupit do čtrnácti dnů od úvěrové smlouvy bez udání důvodů. Nově jsou také do spotřebitelských úvěrů zahrnuty i úvěry zajištěné zástavou nemovitostí, pokud jejich účelem není nákup nemovitosti nebo rekonstrukce podléhají stavebnímu povolení. Dále jsou také do spotřebitelských úvěrů zahrnovány kontokorenty, úvěry čerpané kreditními kartami, úvěry čerpané nákupem zboží. Spotřebitelské úvěry byly také omezeny hranicí od 5.000 Kč do 1.880.000 Kč. Nejčastějšími poskytovateli spotřebitelských úvěrů jsou bankovní instituce - viz graf 2.4.

Úvěry na bydlení slouží k financování bytových potřeb. Lze je rozdělit do dvou skupin. Na úvěry bez zástavy i bez ručitele a úvěry vyžadující zástavu nemovitostí (či zajištění ručitelem), které jsou nazývány jako hypoteční. Hypoteční úvěry jsou zajištěny zástavním právem k nemovitostem. [9]

Graf 2.4 Bankovní a nebankovní úvěry domácnostem v mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracování, dle údajů ČNB a ČLFA

2.3.1 Bankovní úvěry na bydlení

Bankovní úvěry na bydlení, jak je zřejmé z grafu 2.4, představují největší podíl na celkové hodnotě půjček domácnostem. Dále je z grafu patrné, že tento druh úvěrů zaznamenává největší přírůstky, oproti přírůstkům popřípadě i snížení poptávky po zbylých úvěrech.

Bankovní úvěry na bydlení byly podle názorů mnohých odborníků tou největší příčinou vzniku krize v roce 2008. Nízké úroky, zejména u hypoték s pohyblivým úrokem, byly důvodem neobvyklého nárůstu výstavby a zvelebování domů v době před propuknutím krize. [13] Splátky úvěru na bydlení ale odčerpávají velkou část disponibilního důchodu domácností, i když vzhledem ke své dlouhodobosti jsou výdajem, se kterým mohou domácnosti dopředu kalkulovat. Mnoho domácností ale přestávalo být schopno dále splácet svůj závazek, zejména z důvodů zvyšování úrokových sazeb. Vznikající problémy pak byly řešeny přijetím dalšího úvěru, který nebylo těžké získat. Před obdobím krize totiž byly úvěrové standardy, tedy podmínky pro určení bonity klienta (tzn., komu ještě banka půjčí a komu už ne), téměř volné. Po propuknutí krize byly standardy zpřísněny. Zpřísnění úvěrových standardů spolu s dalšími důsledky krize ovlivnilo poptávku po úvěrech na bydlení, která sice stále rostla, ale přírůstky již byly nižší (viz graf 2.4). Poslední dobou jsou však opět tyto standardy uvolňovány, a to zejména z důvodu zvýšené konkurence mezi bankami.

Poptávku po úvěrech však neovlivňuje jen výše úroku či úvěrové standardy, i když jsou bez pochyby důležitým kritériem, ale i jiné faktory. Mezi další faktory ovlivňující poptávku po úvěrech na bydlení lze zařadit již uvedené vnější příčiny zadlužení, např. státní zásahy

a daňovou politiku. Důkazem je mírné zvýšení poptávky po úvěrech na bydlení koncem roku 2012, které bylo zapříčiněno očekávaným zvýšením sazby DPH v následujícím roce. Lidé byli před koncem roku tímto očekávaným státním zásahem motivováni k nákupům a prodejům nemovitostí a uzavírání smluv o úvěrech na bydlení.

Pokles poptávky po úvěrech na bydlení není tedy určován jen ze strany bank a jejich vnímáním vyšších rizik a obezřetnějším hodnocením klientů, ale i samotnými domácnostmi. Domácnosti jsou při svém rozhodování o úvěrech dlouhodobého charakteru, kterými úvěry na bydlení bezpochyby jsou, opatrnější. Jejich rozhodování je ovlivněno v médiích zmiňovanými riziky, jako např. riziko zvýšení úrokových sazeb, pokles cen na trhu nemovitostí, ale také možné ztráty pracovního místa, či stagnací reálných příjmů.

2.3.2 Bankovní a nebankovní úvěry spotřebitelské povahy

Objem poskytnutých **bankovních úvěrů spotřební povahy a ostatních úvěrů** rostl do roku 2008 (viz graf 2.4). Od tohoto roku se růst poptávky po bankovních úvěrech spotřební povahy a ostatních úvěrech zpomalil. V roce 2012 se objem poskytnutých úvěrů dokonce snížil o 1,6 mld. Kč oproti předešlému roku. Důvody tohoto vývoje jsou obdobné jako u úvěrů na bydlení.

Spotřebitelské úvěry jsou spolu s úvěry na bydlení označovány jako jedna z příčin konjunktury po roce 2000 i současné hospodářské krize. Nízké úroky, snadná dostupnost úvěrů a vysoká hodnota nemovitostí vytvářely iluzi bohatství a lidé si na úvěry kupovali lepší nábytek, dražší auta, elektroniku, exotické dovolené. [13]

Stejně jako u úvěrů na bydlení i pro poskytování spotřebitelských úvěrů byly počátkem krize zpřísněny úvěrové standardy. Do současné doby tyto standardy zůstávají beze změny. Na straně poptávky po úvěrech hrála důležitou úlohu především zhoršená **spotřebitelská důvěra**, kterou tvoří podle Českého statistického úřadu (ČSÚ) očekávaná finanční situace spotřebitele, očekávaná celková ekonomická situace, očekávaná celková nezaměstnanost a očekávané úspory spotřebitele v příštích 12 měsících. [34]

Zajímavá situace nastává od roku 2008 u **nebankovních úvěrů spotřební povahy**. Do roku 2008 se objem úvěrů poskytnutých prostřednictvím nebankovních institucí zvyšoval, avšak od tohoto roku byl zaznamenán jejich pokles. Pokles pokračoval až do roku 2012, kdy objem poskytnutých nebankovních spotřebních úvěrů stagnoval. Důvodem tohoto poklesu může být nevýhodnost oproti úvěrům bankovním. Dalším důvodem mohou být četné špatné zkušenosti klientů těchto nebankovních institucí především s vymáháním dluhů. Pokles poptávky po spotřebitelských úvěrech je také ovlivněn zhoršenou spotřebitelskou důvěrou.

2.4 Předlužené domácnosti

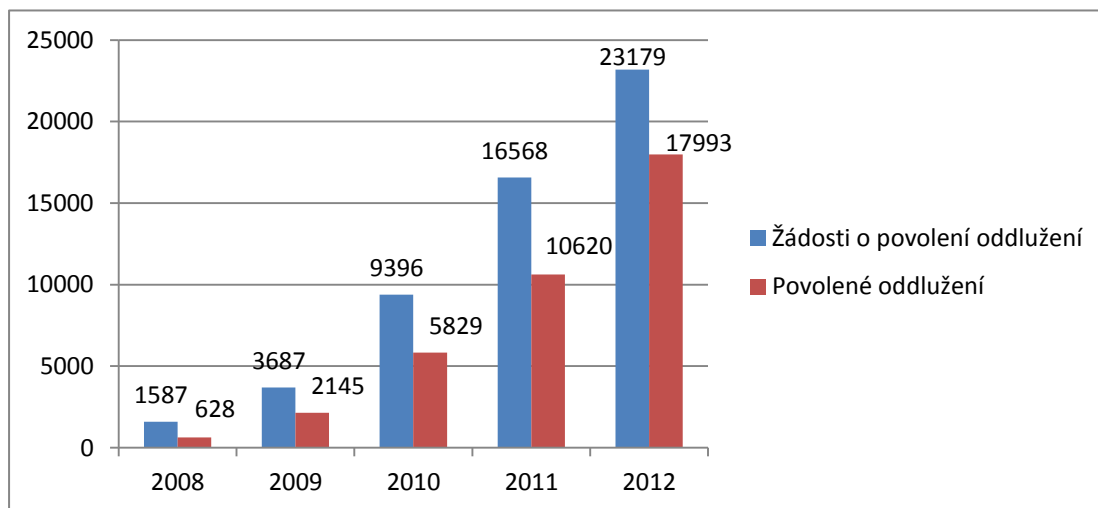
Osoba, která se nachází v takové situaci, že není schopna dále plnit své peněžité závazky vůči věřitelům (více než jednomu věřiteli) a tyto závazky jsou po splatnosti po dobu delší než 30 dnů, **je v úpadku**. [7] Dluhy těchto osob jsou tak vysoké, že ani v případě rozložení splátek na delší než původní plánovanou dobu, nejsou zpravidla schopny dostát svým závazkům. Tyto osoby nemají dostatečně vysoké příjmy a ani nejsou zpravidla schopny splatit své závazky pomocí prodeje svého majetku, nejsou už ani většinou schopny získat další úvěr. Takové osoby mohou úpadek podle insolvenčního zákona řešit oddlužením nebo konkursem. [7]. Další možností řešení předlužení domácností je exekuce.

2.4.1 Oddlužení

Od roku 2008, kdy se poprvé v insolvenčním zákoně objevila možnost řešení úpadku nepodnikajících fyzických osob pomocí institutu oddlužení, zájem o využití tohoto institutu neustále roste. Důkazem rostoucího zájmu o povolení oddlužení je graf 2.5, který zobrazuje nejen počet žádostí o povolení oddlužení, ale i počet povolených žádostí.

Od počátku roku 2008 do konce roku 2012 bylo podáno spotřebiteli 54.417 žádostí o povolení oddlužení, z toho jich bylo soudy povoleno 37.215, tedy přes 67 %. [24]

Graf 2.5 Oddlužení v letech 2008 až 2012

Zdroj: vlastní zpracování, dle údajů z www.creditreform.cz

Počet podaných žádostí o povolení oddlužení spotřebiteli tedy neustále roste. Mezi rokem 2008 a 2009 byl evidován nárůst počtu žádostí o povolení oddlužení o 132,3 %. Mezi lety 2009 a 2010 byl evidován dokonce nárůst o 154,8 %. Právě v roce 2010 se začaly zcela projevovat důsledky krize a bezmyšlenkovitého zadlužování spotřebitelů, kteří již nebyli

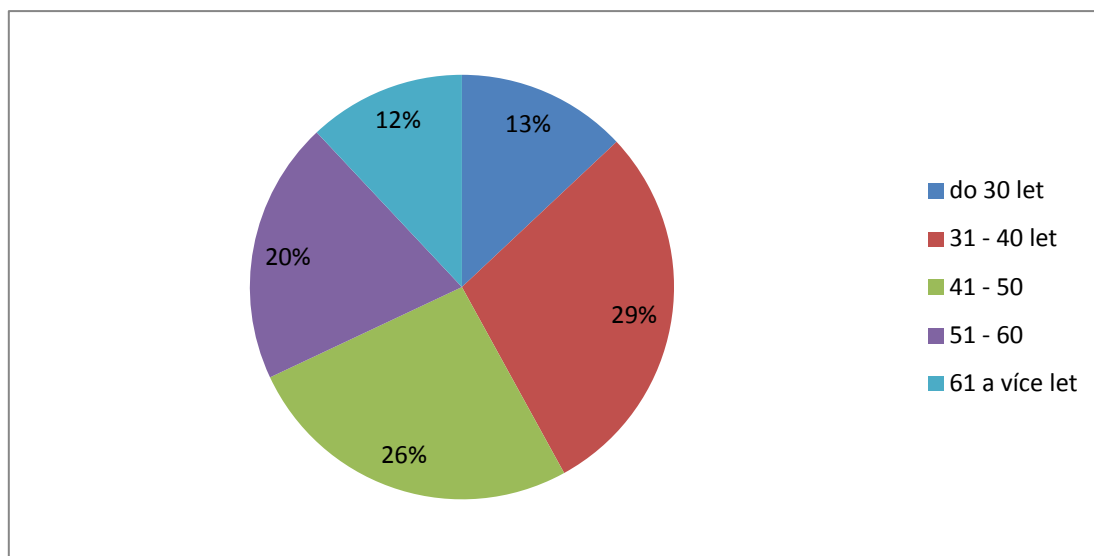
schopni dále splácet své závazky. Dalším důvodem prudkého nárůstu podaných žádostí o povolení oddlužení je vyšší povědomost lidí o možnosti využití oddlužení, upraveného v insolvenčním zákoně. Zpomalení růstu počtu žádostí na povolení oddlužení nastalo až v roce 2011, kdy meziroční přírůstek oproti předešlému roku byl 76,3 %. Meziroční nárůst v roce 2012 byl již jen 39,9 %.

Meziročně vzrostl i počet povolených oddlužení, i když vývoj počtu schválených oddlužení není zcela totožný s vývojem počtu žádostí o povolení oddlužení. V roce 2008 bylo schváleno 39,6 % žádostí o oddlužení. Následující rok bylo schváleno již 58 % žádostí. Důvodem tohoto nárůstu může být především náročnost vyplnění samotného formuláře návrhu na povolení oddlužení. Institucí, které by byly schopny správně vyplnit návrh na povolení oddlužení za klienta bylo počátkem roku 2008 málo a samotní dlužníci si nevěděli s vyplněním rady. Dnes už existuje mnoho soukromých společností nabízejících tuto službu. Dlužníci mohou dokonce využít služeb bezplatných poraden. V roce 2010 bylo již povoleno oddlužení v 62 % z podaných návrhů na povolení oddlužení. Následující rok bylo oddlužení povoleno z 64 % podaných návrhů a v roce 2012 bylo povoleno již 77 % návrhů.

Oddlužení může být provedeno dvěma způsoby, a to splněním splátkového kalendáře nebo zpeněžením majetkové podstaty dlužníka. [7] Dle společnosti Creditform, s. r. o., se oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty využilo v roce 2010 celkem u 84 dlužníků. Následující rok této formy oddlužení bylo využito u 164 dlužníků. V roce 2012 tohoto způsobu bylo využito již u 412 dlužníků, což je o 248 více než rok předešlý. V průměru bylo zpeněžení majetkové podstaty, i přes mírný nárůst, využito jen ve 2,4 % všech povolených oddlužení. Ve všech ostatních případech bylo využito možnosti splátkového kalendáře. Lze tedy říct, že oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je obecně málo využíváno. Důvodem může být nedostatečně vysoká hodnota majetku dlužníka, která by při jeho zpeněžení nepostačovala ani na pokrytí pohledávek nezajištěných věřitelů v minimální výši, která činí 30 % přihlášených pohledávek.

Věková struktura dlužníků s povoleným oddlužením byla ve sledovaných letech téměř neměnná. [24] Za nejrizikovější skupinu, které se insolvence nejčastěji týká, jsou považováni lidé ve věkovém intervalu 31 až 40 let. Jedná se především o mladé lidi s malými dětmi nebo lidi, kteří si pořizují bydlení či jeho vybavení a plánují založení rodiny. Naopak nejméně zadluženou kategorií jsou lidé důchodového věku od 61 let (viz graf 2.6). Důvodem nízkého zadlužení této skupiny je omezenost jejího příjmu a neochotou finančních institucí těmito lidem ve větší míře půjčovat.

Graf 2.6 Věková struktura osob s povoleným oddlužením v ČR

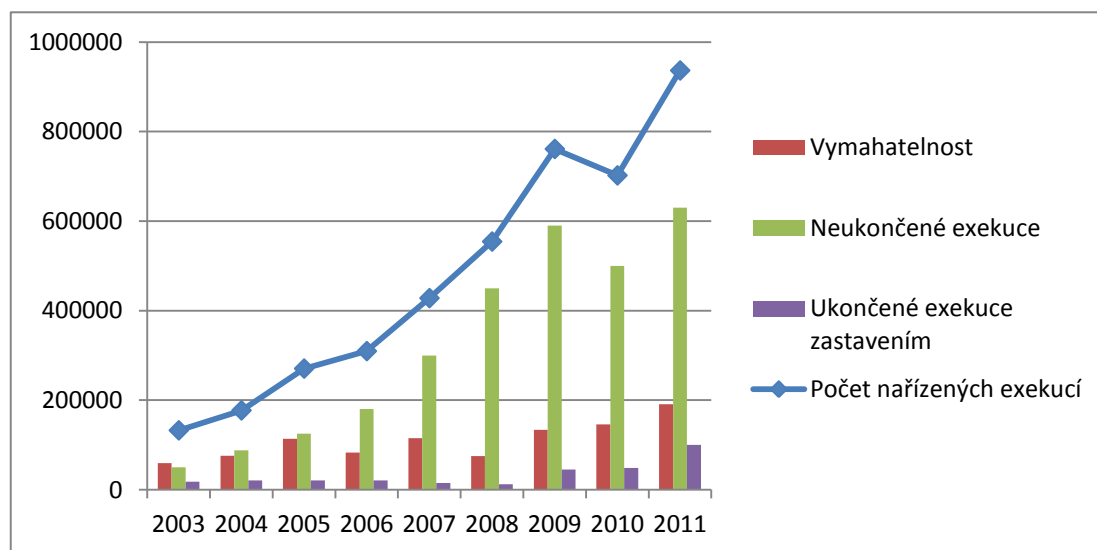
Zdroj: Vlastní zpracování, dle údajů z www.creditreform.cz.

Dle tiskové informace Creditreform (z roku 2013) nelze ani v roce 2013 očekávat změny v dynamice růstu insolvenčních návrhů nebo dokonce poklesy jejich počtu. Počet osobních bankrotů, vzhledem k vysokému zadlužení především nízkopříjmových skupin, bude ovlivňovat i množství restriktivních vládních opatření.

2.4.2 Exekuce

Jako exekuce je právními předpisy nazýván postup, kterým se provádí nucená realizace plnění k tomu oprávněnými orgány. [10]

Graf 2.7 Exekuce v letech 2003 až 2011

Zdroj: vlastní zpracování, dle údajů z www.hypoindex.cz

Stejně tak, jak se zvyšuje zadlužení domácností, roste i počet nařízených exekucí. Není ani výjimkou, že na dlužníka je nařízeno několik exekucí najednou.

Od sledovaného roku 2003 počet nařízených exekucí permanentně rostl. Z grafu 2.7 je sice patrné, že v roce 2010 byl zaznamenán výrazný pokles nařízených exekucí oproti předešlému roku, ale tento výkyv byl způsoben nařízením 200.000 exekucí na jedinou firmu v roce 2009 (jak o tom informovala Exekutorská komora ČR 26. 2. 2010). Po očištění dat o tuto hodnotu byl by počet nařízených exekucí v roce 2009 asi 600 tis.. Meziroční nárůst by byl tedy 8 % místo původních 30 %. První sledovaný rok (2003) bylo nařízeno 132.469 exekucí. V roce 2011 bylo již nařízeno rekordních 936.219 exekucí. Počet nařízených exekucí mezi lety 2003 až 2011 **vzrostlo o 606 %**. Skončeno vymožením bylo v roce 2003 45,16 % ze 132.469 nařízených exekucí. Podle statistiky Exekutorské komory ČR v roce 2011 bylo vymoženo pouhých 20,40 %. Údaje o vymahatelnosti zejména v letech 2009 až 2011 však mohou být použity jen v omezené míře, jak uvedla sama Komora (18. 6. 2012). Důvodem nepřesné vypovídací schopnosti statistik týkajících se vymahatelnosti je, že exekuce, která byla vymožena v roce 2010, mohla být nařízena v letech předchozích. Dalším důvodem je také nižší počet exekutorských úřadů v letech 2001 až 2008 oproti současnému stavu. Posledním důvodem nižší vypovídací schopnosti do roku 2009 je vedení statistiky podle jiných parametrů. Komora však uvádí, že obecně je vymahatelnost pohledávek v rámci exekuce několikanásobně vyšší než při soudním výkonu rozhodnutí. Exekuce, které končí jako bezvýsledné, především kvůli bezmajetnosti dlužníků, se pohybují kolem 70 %. Soudní výkony rozhodnutí končí jako bezvýsledné ve větším množství případů. Důvodem je především povinnost věřitele označit postižitelný majetek dlužníka. Podle odhadů odborníků lze pomocí soudního výkonu rozhodnutí úspěšně vymoci pouhých 3 až 5 % vymáhaných pohledávek.

Počet nařízených exekucí neustále roste, jak již bylo uvedeno. Mezi rokem 2003 a 2004 počet nařízených exekucí vzrostl o 33,7 %. Mezi rokem 2004 a 2005 počet nařízených exekucí vzrostl dokonce o 52,8 %. V dalších letech v průměru docházelo k nárůstu o 23,2 % (pokud vyjdeme ze zmíněných očištěných dat, v opačném případě by byl průměrný nárůst nařízených exekucí 24,1 %). Tempo růstu nařízených exekucí lze od roku 2007 považovat za ustálené. S rostoucím počtem nařízených exekucí roste i počet těch exekucí, které nebyly prozatím ukončeny. Rekordním se stal rok 2008, kdy nebylo ukončeno 85 % nařízených exekucí. Průměrně nebylo ukončeno ve sledovaných letech 56,1 % exekucí.

Exekuce, jak z uvedeného vyplývá, je běžným způsobem řešení platební neschopnosti či neochoty dlužníka platit své dluhy. Dle komory jsou postihnuti exekucí nejčastěji lidé ve věku od 20 do 35 let, lidé se základním vzděláním a nižším sociálním postavením. [38]

3 Základní charakteristika exekuce a oddlužení

3.1 Exekuce

Nucená realizace plnění k tomu oprávněnými orgány je v našich právních předpisech nazývána jako **výkon rozhodnutí** nebo **exekuce**, i když tyto dva pojmy je nutno od sebe odlišovat (viz dále). [10]

3.1.1 Vybrané základní pojmy

Oprávněný – je věřitel, jehož pohledávka (pravomocně přiznaná exekucním titulem) nebyla dobrovolně uhrazena. Pouze k návrhu oprávněného může být zahájeno exekucní řízení nebo výkon rozhodnutí.

Povinný - dlužník, který řádně a včas nesplnil povinnost uloženou mu exekucním titulem.

Exekucní příkaz - rozhodnutí exekutora, po té co byla exekuce zapsána do rejstříku zahájených exekucí, o konkrétním způsobu, kterým bude exekuce provedena; exekucní příkaz má účinky nařízení výkonu rozhodnutí dle OSŘ.

Exekucní řízení – řízení, v rámci kterého je postihován majetek dlužníka a to v řízení a postupy upraveným zákon č. 120/2001 Sb.

Plátce mzdy - zaměstnavatel

3.1.2 Novela Občanského soudního řádu a Exekucního řádu k 1. 1. 2013

Počátkem roku nastal v oblasti exekucí „velký třesk“. Od 1. 1. 2013 nabyt účinnosti zákon č. 396/2012 Sb., který významným způsobem novelizuje **zákon č. 99/1963 ., občanský soudní řád**, ve znění pozdějších předpisů (dále OSŘ) a **zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekucní činnosti (exekucní řád) a o změně dalších zákonů**, ve znění pozdějších předpisů (dále EŘ). Tato novela by měla zejména zefektivnit průběh občanského soudního řízení, exekucního řízení a odstranit problémy, které zatěžují civilní soudy.

a) Dvojkolejnost exekucí

Do 31. 12. 2012 mohla být prováděna exekuce dvěma způsoby a bylo na oprávněném, který způsob bude zvolen. Prvním způsobem bylo provedení exekuce soudním exekutorem,

který byl soudem usnesením o nařízení exekuce k jejímu provedení pověřen. Druhým způsobem je provedení exekuce samotným soudem (výkon rozhodnutí) za pomoci jeho administrativních a personálních sil. Výkon rozhodnutí v České republice (ČR) existoval již před rokem 2001, tedy před samotným vznikem exekutorských úřadů. Při přípravě novely bylo uvažováno o tom, že tento druhý z uvedených způsobů bude zcela zrušen, až na několik výjimek. To bylo uskutečněno jen částečně.

Základním rozdílem mezi soudním výkonem rozhodnutí a exekucí provedenou soudním exekutorem je:

- **Soudní výkon rozhodnutí** provádí soud. Výkon rozhodnutí je nařízen usnesením. Provedením svého rozhodnutí však soud nepověří exekutora, ale provede své pravomoci, personálních i administrativních sil. Nevýhodou pro oprávněného je, že musí sám označit postižitelný majetek povinného jako např. jeho příjmy a zaměstnavatele. [10] Takové informace mohou být pro povinného, velmi obtížně zjistitelné. Dále se musí povinný rozhodnout, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden, např. pomocí srážky ze mzdy, či prodejem movitého majetku. [3] Řízení výkonu rozhodnutí je zásadně zpoplatněno soudním poplatkem.
- **Exekuce** je zahájena podáním návrhu na nařízení exekuce soudnímu exekutorovi. Podle novely EŘ účinné od 1. 1. 2013 je návrh na zahájení exekučního řízení se žádostí o pověření zasílán soudu, který pověří soudního exekutora k provedení exekuce. Tato novinka má za úkol zrychlit exekuční řízení, ulevit přetíženým soudům a přináší věřitelům nemalé výhody. Oproti soudnímu výkonu rozhodnutí mohou exekutoři v rámci jednoho řízení provádět exekuci více způsoby. [3] Současně lze vydat více exekučních příkazů, postihující různé způsoby exekucí pro vymožení vykonávané pohledávky. Při volbě způsobu či několika způsobů provedení exekuce je exekutor omezen pouze tím, zda se nejedná o způsoby zřejmě nevhodné k vymožení konkrétní pohledávky. Při tom posuzuje poměr mezi výší pohledávky a majetkovou hodnotou, kterou chce exekucí zpeněžit. Věřitel, oproti soudnímu výkonu rozhodnutí, také nemusí sám dohledávat majetek dlužníka. Postižitelný majetek je dohledáván exekutorským úřadem.

Dalším důležitý rozdíl je způsob financování. Při soudním výkonu rozhodnutí je provoz soudů, na rozdíl od exekutorských úřadů, hrazen ze státního rozpočtu. Náklady bezvýsledné exekuce, kterých je kolem 60 %, a to především kvůli nemajetnosti dlužníků, nese samotný exekutorský úřad. Ke krytí těchto nákladů jsou použity především odměny získané v rámci

jiných úspěšných exekučních řízení. Exekuce nejen z toho důvodu je považována z hlediska nákladů na státní rozpočet za méně nákladnou a efektivnější cestu k vymožení vykonatelné pohledávky.

Novela i z tohoto důvodu omezila využívání soudního výkonu rozhodnutí. Od 1. ledna 2013 je preferováno využívání služeb exekutorů. Soudní výkon rozhodnutí již nelze nařídit u rozhodnutí, která lze vykonat cestou správní či daňové exekuce. Tato rozhodnutí budou vykonávána soudním exekutorem nebo orgánem, který rozhodnutí vydal. **Soudní výkon rozhodnutí** bude ale nadále zachován např. u rozhodnutí týkajících se **nezletilých dětí a vykázání ze společného obydlí**. Možnost volby mezi soudním výkonem rozhodnutí a soudním exekutorem nadále zůstává u pohledávek na výživném.

b) Slučování exekucí

Další změnou v oblasti exekucí, která je významná zejména pro povinného, který dluží více než jednomu oprávněnému nebo více než jeden dluh, je povinnost sloučení exekucí. **Dle § 37 odst. 3 EŘ** musí být automaticky sloučeny ty exekuce, které jsou vedené proti jednomu povinnému. [15] Do počátku roku 2013 bylo slučování pouze možné, pokud bylo o něj včas zažádáno, od prvního ledna tohoto roku je slučování povinné.

K automatickému sloučení probíhajících exekucí s nově nařízenými dojde v případě, že jsou vedeny **stejným exekutorem mezi stejnými účastníky** (povinným a oprávněným). Za určitých podmínek mohou být **spojeny exekuce s různými oprávněnými**. Vymáhaná částka každého spojovaného řízení však nesmí přesahovat částku 10.000 Kč a oprávněný je původním věřitelem v době vzniku vymáhané pohledávky nebo je jeho právním nástupcem. [15] EŘ umožňuje spojení i exekucí **vedených u různých exekutorů** (po splnění podmínek). Je tak provedeno jen na návrh povinného podaného k exekučnímu soudu, který také rozhodne, kterým exekutorem bude řízení dále vedeno.

Díky této změně nenarůstají drobné dlužné částky závratným tempem o vysoké exekuční náklady za každé dílčí exekuční řízení.

c) Předžalobní výzva

Další důležitou novinkou uvedenou v § 142a OSŘ, je povinnost oprávněného vyzvat povinného k zaplacení dluhu. Povinný tak musí učinit **nejméně sedm dní před podáním samotné žaloby** (pro přiznání pohledávky, tedy v nalézacím řízení), a to na adresu pro doručování, popřípadě na poslední známou adresu povinného. Vyzvat povinného k úhradě dluhu je však nutné jen v případě, že oprávněný bude požadovat po povinném i úhradu nákladů na soudní vymáhání dluhu. [14] Obsah předžalobní výzvy není zákonem vymezen.

Do počátku roku 2013 mohl oprávněný svůj nárok uplatnit u soudu, aniž by o tom dlužníka informoval. Zahájení exekuce před 1. 1. 2013 nebylo pro dlužníka zcela překvapující ani v případě, že oprávněný povinnému nezaslal ani dobrovolnou výzvu k úhradě dluhu. Povinnému jsou doručována veškerá rozhodnutí soudu a v neposlední řadě i výzva exekutora k dobrovolnému splnění povinnosti. Je zde však uplatňována **tzv. fikce doručení** tzn., že pokud nedojde k faktickému převzetí, považuje se zásilka po uplynutí lhůty 10 dnů za doručenou.

Důkaz o odeslání výzvy musí být následně oprávněným předložen soudu, tzn., že výzva musí být sice odeslána, ale nemusí být reálně doručena. Oprávněnému po předložení důkazu o odeslání výzvy vzniká nárok na úhradu nákladů řízení, které je povinen uhradit povinný.

d) Videozáznam z exekuce

Dle novely OSŘ a EŘ je exekutor nově **povinen pořídit zvukový videozáznam** v průběhu mobiliární exekuce (tedy při provedení soupisu a následného zabavení movitých věcí), pokud o to někdo z přítomných požádá. Mezi ty, kteří mohou o zvukový videozáznam požádat, řadíme především samotného dlužníka, jeho rodinu nebo majitele zabavovaných věcí.

Exekutor může sám rozhodnout, že průběh mobiliární exekuce natočí. Souhlas dlužníka není vyžadován.

Videozáznam může posloužit jako důkazní prostředek v případě, že vzniknou pochybnosti, že jedna strana (dlužník nebo exekutor) jednala nepřiměřeně.

e) Správa nemovitosti a dražby bytů

Nově mohou exekutoři postihnout nemovitost tzv. **exekuční správou**. Exekuční správa nemovitosti je označována za novou nelikvidační formu exekuce. Do počátku tohoto roku mohl být na byt či dům vydán pouze exekuční příkaz k prodeji nemovitosti.

Správa nemovitosti bude vykonávána soudním exekutorem, který bude činit úkony k řádnému a úspěšnému hospodářskému užívání objektu. Tento způsob exekuce je však využitelný a vhodný jen u některých typů nemovitostí, např. u nemovitostí, které jsou již pronajaty. Nájemník již nebude dále zasílat nájemné dlužníkovi, ale exekutorovi.

Výhody přinesla novela také pro majitele družstevních bytů. Do 1. ledna byla hodnota bytu vyčíslena na základě vypořádacího podílu dle obchodního zákoníku. Tímto způsobem však hodnota bytu, právně členství v bytovém družstvu, nemusela ani zdaleka dosahovat tržní hodnoty. Důsledkem bylo, že dlužník přišel o členství v bytovém družstvu

i o byt, ale vymáhaný dluh byl snížen jen o nepoměrnou část. Od počátku roku se proto družstevní byty mohou zpeněžovat formou dražby. Tím je zvýšena šance dosažení reálné tržní ceny a tudíž i vyššího finančního příjmu z prodeje družstevního bytu, který může sloužit ke splacení větší části vymáhaného dluhu.

f) Účet a příjmy manžela

Další novinkou, poněkud kontroverzní, je **možnost přístupu exekutora k příjmům a účtu manžela povinného** upravenou v § 262a odst. 3 OSŘ (za použití § 52 odst. 1 EŘ). Do roku 2013 byl příjem a účet manžela přímo nepostižitelný.

Exekutor může „blokovat“ od 1. 1. 2013 u nově nařízené exekuce bankovní účet manžela či může vydat exekuční příkaz na srážky ze mzdy (platu) či důchodu manžela. Postihnuty mohou být i jiná majetková práva manžela povinného. [14] Na úhradu dluhů exekutor nemůže použít jen zákonem vymezené sociální dávky manžela (dávky pomoci v hmotné nouzi, jednorázové dávky sociální podpory, příspěvek na bydlení, dávky sociální péče).

Lze tedy postihnout manželův příjem (majetek), i přesto že se manžel o tyto dluhy nepříčinil a o těchto dluzích třeba nemá ani ponětí. To platí i tehdy, pokud manželé již spolu nežijí a o aktivitách a případných dluzích druhého manžela nemají tušení. Tato novinka je poněkud nezáviděníhodná pro osoby žijící v manželství. Rodiny často nemívají žádné rezervy, a proto se v důsledku této změny mohou bez vlastního přičinění dostat do vážných finančních problémů.

Zastánci uvedené změny tvrdí, že tímto opatřením je zamezeno výmluvám dlužníků, kteří své peníze schovávali před exekutorem na účtech manželů a ze závazků vůči věřitelům se vykrucovali. Nové opatření je vítáno exekutory, kterým usnadní práci a umožní rychlejší uspokojení vymáhané částky.

Doposud byla existence SJM z hlediska exekuce jakoby opomíjena. Příjmy sice v době trvání manželství byly společné, ale nebyly procesně-technicky postižitelné. Z tohoto pohledu je logické, že budoucí nárok na mzdy tvoří součást SJM, stejně jako zůstatky na účtech – jsou tedy majetkem obou manželů a tudíž i dlužníka.

Změna **není úplnou novinkou**. Před nabytím účinnosti novely bylo možné vymáhat dluh jednoho z manželů, který byl jeho výlučným dluhem vzniklý za trvání manželství, postižením majetku, který náleží do SJM (Nejvyšší soud uznal, že peněžní prostředky uložené na účtu a mzda manžela/manželky povinného patří za určitých okolností do SJM). Takto nelze postihnout pohledávku přímo z účtu či mzdy druhého z manželů, ale bylo možno je postihnout jiným způsobem – tzv. **příkázáním jiné peněžité pohledávky povinného nebo postižením jeho jiného majetkového práva**. [3]

Dle názorů některých odborníků bude mít tato změna největší vliv především na státní rozpočet. Novinka může motivovat k práci načerno. Z příjmů získaných tímto způsobem není odváděno pojistné ani daně. Jednou z možností, jak se vyhnout uhrazení závazků je vyplácení mzdy „na ruku“ jen s nízkými oficiálními příjmy ze zaměstnání.

g) Neplatiči výživného

Nově může osoba, na kterou je nařízena exekuce z důvodu neplacení výživného, přijít o řidičský průkaz. Exekutorem může být přistoupeno k odebrání řidičského průkazu až poté, co již nelze vymoci dlužnou částku jinými způsoby. Tzn., že v případě nemajetnosti dlužníka se exekutor zaměří na řidičský průkaz.

Zákonem není stanovena žádná hranice, od které lze k zabavení řidičského oprávnění přistoupit.

Této novinky jsou uchráněny osoby, které potřebují řidičský průkaz k obživě, např. řidiči z povolání, ale nejen ti.

h) Další dopady novely

Novela již neumožňuje exekutorům **ukládat peníze** vymožené od dlužníků na své osobní účty, ale pouze na účet, který je **zvláště** k tomuto účelu **vyčleněn**. Kontrolu nad tímto zvláště vyčleněným účtem drží Ministerstvo spravedlnosti. Smyslem této změny je případná potřeba zablokování účtu soudnímu exekutorovi.

Exekutor v případě, že majetek zabaví neoprávněně, **musí sám napravit chybu**. To znamená, že pokud exekutor zabaví majetek např. osobě, u které povinný bydlí, musí exekutor po dohodě s jejím majitelem vrátit tyto věci zpět na místo, odkud je odebral. Od začátku roku 2013 je tedy těmto osobám poskytnuta vyšší právní ochrana.

3.2 Předpoklady pro zahájení exekuce

Exekuce jako taková se zahajuje z podnětu oprávněného. Dojde-li tedy oprávněnému trpělivost s dlužníkovou neochotou platit svůj dluh, může být oprávněným podán **návrh na nařízení exekuce**. [10] Návrh je podán u toho exekutora, kterého si oprávněný sám vybral ze seznamu soudních exekutorů (seznam soudních exekutorů je uveřejněn na webových stránkách EKČR). Aktuálně počet soudních exekutorů v ČR je 148 (k 7. 4. 2013).

Oprávněným může být podán návrh na nařízení exekuce jen v případě, že má k dispozici tzv. exekuční titul. Exekuční titul představuje uložení povinnosti dlužníkovi splnit svůj dluh a je materiální podmínkou exekuce. [12]

Exekuční titul je listina vydaná k tomu oprávněným orgánem, která má předepsanou formu. Nejčastějším exekučním titulem je soudní rozhodnutí.

Exekučním titulem může být zejména:

- vykonatelné rozhodnutí soudu (rozsudek, usnesení, platební rozkaz, soudem schválený smír, ukládající povinnost jednomu z účastníků),
- vykonatelný rozhodčí nález,
- notářský zápis se svolením k vykonatelnosti,
- vykonatelné rozhodnutí státní správy a územní samosprávy včetně platebních výměrů, výkazů nedoplatků ve věcech daní a poplatků a jiných rozhodnutí, jakož i smíry schválené těmito orgány,
- vykonatelné rozhodnutí a výkazy nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení. [3]

Nezbytnou náležitostí exekučního titulu, aby byl vykonatelný, je potvrzení o vykonatelnosti, které vystavuje orgán, který jej vydal. [12]

Pro provedení exekuce je nezbytné, aby exekuční titul **byl pravomocný** (nelze již podat řádné opravné prostředky) a **vykonatelný** (po uplynutí lhůty pro dobrovolné splnění povinnosti v něm obsažené).

3.2.1 Exekuční řízení

Ode dne podání návrhu na nařízení exekuce počíná běžet tzv. **exekuční řízení**. Soudní exekutor na základě návrhu požádá příslušný soud o udělení pověření k provedení exekuce. Soud do patnácti dnů udělí exekutorovi pověření k vedení, které ve většině případů nahradilo dosavadní usnesení o nařízení exekuce. Pověření k vedení již není rozhodnutím, a proto se nedoručuje. Povinnému je pouze do patnácti dnů od pověření zasláno vyrozumění o zahájení exekuce. Spolu s vyrozuměním je také doručována výzva k dobrovolnému splnění povinnosti. Provedením exekuce je pověřen ten exekutor, který je uvedený v návrhu. Tento exekutor následně sám určí, jakým způsobem bude exekuce provedena. **Exekutorem je zvolen** takový **způsob**, který je v daném případě (podle zjištěných dlužnickových majetkových a finančních poměrů) nejvhodnější, respektive je exekutorem považován za nejúčinnější. [3] Pro provedení exekuce může být použito i více způsobů současně.

Povinný se o nařízené exekuci mnohdy dozví jako poslední. Exekutor ho může překvapit prakticky bez ohlášení. Exekutor totiž nevzniká povinnost dopředu oznamovat dlužníkovi zahájenou exekuci vůči němu, jeho majetku a příjmům. Důvodem je zamezení

pokusům o „odklánění“ majetku. Exekutor dokonce, v případě, že nezastihne povinného doma, může využít pomoci zámečnicka.

3.2.2 Způsoby provedení exekuce

Způsob jakým bude exekuce provedena, je dán, jak již bylo uvedeno, rozhodnutím exekutora. Na výběr má exekutor z několika možností. Mezi základní a zároveň nejvíce využívané způsoby exekuce patří **exekuce na plat** a **exekuce na účet u peněžního ústavu**. Tyto způsoby exekuce jsou oblíbené především pro jejich snadné provedení. Exekuce bankovního účtu nebo platu povinného může být provedena již po prokázání oprávnění svých požadavků peněžnímu ústavu povinného či zaměstnavateli povinného. Následně jsou na řadě dlužníkovi nemovitosti jako dům, byt či pozemky.

Povinností soudního exekutora je zjistit veškerý majetek povinného, který by mohl posloužit k zaplacení závazku.

a) Exekuce na plat (mzdu)

Exekuce na plat (mzdu) je nejjednodušším a nejpoužívanějším způsobem exekuce. Exekutorovi pro provedení tohoto způsobu exekuce stačí zjistit, kde dlužník pracuje a zaslat plátcí mzdy (případně i více plátcům mzdy, u kterých je povinný zaměstnán) **exekuční příkaz na přikázání pohledávky ze mzdy**. Exekuční příkaz bude zaslán nejen zaměstnavateli, ale i povinnému a oprávněnému.

Plátce mzdy je zjištěn na základě **žádosti o součinnost**, která musí být podložena pověřením pro vedení exekuce. Informace o zaměstnavateli mohou poskytnout zejména tyto instituce: Česká nebo okresní správa sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovna povinného či úřad práce. Další třetí osoby povinné poskytnout dle § 33 EŘ součinnost, a to nejen za účelem zjištění zaměstnavatele povinného, ale i dalších nezbytných informací, na jejichž základě se soudní exekutor rozhodne pro vydání příslušného exekučního příkazu, jsou uvedeny v příloze č. 1.

Exekuce na mzdu je prováděná počínaje okamžikem převzetí exekučního příkazu zaměstnavatelem. Plátce mzdy je povinen částku, která bude strhávána, sám vypočítat, případně může o výpočet požádat soudního exekutora. Do doby nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce a exekučního příkazu jsou sražené částky deponovány na účtu případně v pokladně zaměstnavatele. [1] Poté, co je exekutorským úřadem oznámeno nabytí právní moci, mohou být sražené částky zaslány na číslo účtu uvedeného v exekučním příkazu.

Srážky jsou prováděny z čisté mzdy. Dle § 277 OSŘ čistou mzdu získáme po odečtení zálohy na daň z příjmů fyzických osob, pojistného na sociální zabezpečení, veřejné zdravotní

pojištění a na důchodové spoření. Do čisté mzdy jsou započítány i čisté odměny za vedlejší činnost, kterou zaměstnanec vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. [10]

Tento způsob provedení exekuce je vhodný nejen k postupnému vymáhání jednorázově splatných pohledávek (v částkách vyšších, než v jakých lze provést za jeden měsíc srážku), ale i k vymáhání pohledávek, jejichž předmětem je opětuující se plnění (např. výživné). [11]

Dlužníkovi při provedení tohoto způsobu exekuce musí zůstat tzv. **základní částka** (dále jen nezabavitelná částka). Tato částka se každoročně mění a to k 1. 1. daného roku. Nezabavitelná částka pro rok 2013 je částka **6.064,66 Kč** (nezabavitelná částka je stanovena jako 2/3 součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu v nájemním bytě v obci od 50.000 do 99.999 obyvatel, bez ohledu na to, v jaké obci dlužník skutečně žije). [13] Nezabavitelná částka je zvyšována v případě, že dlužník má povinnost vůči vyživované osobě (manželka, dítě) a to o částku 1.516,16 Kč za každou vyživovanou osobu, která je rovna 25 % z nezabavitelné částky. Tzn., že v případě, že dlužník bude mít manželku a jedno dítě, bude jeho nezabavitelná částka činit 9.096,98 Kč po zaokrouhlení 9.097 Kč. Čistá mzda převyšující nezabavitelnou částku (tedy součet částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu) bude sražena bez omezení. Zbylá čistá mzda, která je rovna nebo nižší než 9.097 Kč, je zaokrouhlena směrem dolů na částku dělitelnou třemi a rozdělena na třetiny. **Jedna třetina zbytku čisté mzdy se vždy vyplatí povinnému.** Zbývající dvě třetiny jsou použity k vydobytí nepřednostních a přednostních pohledávek. Při neexistenci přednostních pohledávek (např. výživné) je i tato třetina vyplacena povinnému.

Provádění srážek ze mzdy (platu) může být ukončeno z několika důvodů, např. po vymození exekuce a tím i jejího skončení, nebo ze samotného rozhodnutí exekutora, a to zejména z důvodu dohody o provádění pravidelných splátek povinným.

b) Exekuce na bankovní účet

Dalším základním a také oblíbeným způsobem provedení exekuce je exekuce na účet povinného vedeného u některého z peněžních ústavů (nejčastěji banky).

Dle § 303 OSŘ lze exekuci „obstavením účtu“ provést z běžného, vkladového nebo jiného účtu vedeného v jakémkoliv měně u peněžního ústavu působícího v tuzemsku (dále jen „banka“). Tento způsob nelze využít na deponované vklady na vkladních knížkách a vkladových listech (lze provést jen exekuci prodejem movitých věcí). [10]

Tento způsob provedení exekuce není pro dlužníka příjemný. Na základě **exekučního příkazu příkázáním pohledávky z účtu** banka provede zablokování účtu povinného do výše uvedené v exekučním příkaze. Při nedostatku peněžních prostředků je **obstaven celý**

bankovní účet, a to až na dobu šesti měsíců. [3] Po celou tuto dobu jsou veškeré příchozí peněžní prostředky použity na úhradu vymáhané částky, a to bez ohledu na to, z jakého zdroje pocházejí. Tzn., že i mzda (plat) po provedení srážek vyplacená na obstavený účet, bude náležet exekutorovi. Poslední odpis dodatečně příchozích peněžních prostředků bude proveden následující den po uplynutí zmíněné lhůty šesti měsíců.

Jedinou možností povinného získat určitou část svých peněžních prostředků uložených na obstaveném bankovním účtu je využití svého práva na jednorázový výběr ve výši dvojnásobku životního minima – v roce 2013 je možno **jednorázově vybrat částku 6.820 Kč**. Tato částka může být vybrána jen jednou za celou dobu exekuce, bez ohledu na to, jak dlouho exekuce trvá nebo bude trvat. Výběr lze provést jen do doby převedení peněžních prostředků na účet exekutora (do dne nabytí účinnosti usnesení o nařízení exekuce).

c) Exekuce na nemovitost

Vhodnější označení tohoto způsobu exekuce by bylo „**dražba nemovitých věcí**“, což lépe vystihuje způsob, jakým se má prodej nemovitosti uskutečnit, tj. dražbou. [12]

Exekuce nemovitosti je využita exekutorem především v tom případě, pokud mzda (plat) povinného je příliš nízká a ani obstavení bankovního účtu nepostačuje na úhradu vymáhané pohledávky.

Exekuce nemovitosti je provedena jejím zablokováním v katastru nemovitostí. Toto zablokování slouží jako určitá pojistka pro případ, že by se chtěl dlužník své nemovitosti zbavit, např. ji převést na někoho jiného. Zablokování nemovitého majetku povinného může být provedeno pouze tehdy, pokud je vydán exekuční příkaz prodejem nemovitosti, který je zaslán povinnému, oprávněnému a katastrálnímu úřadu. [10] Samotný prodej nemovitosti lze uskutečnit po ocenění nemovitosti znalcem a vydání dražební vyhlášky.

Dlužník je o každém kroku exekutora informován. Svůj dluh může uhradit před provedením samotné dražby a tím nemovitost získat zpět. Včasné uhrazení vymáhané částky není jedinou možností, jak zabránit dražbě nemovitosti. Povinný se může s exekutorem dohodnout na **splácení svého dluhu**. Výše splátek je zcela závislá na dohodě s exekutorským úřadem a jeho specifických pravidlech. Splátky mohou být stanoveny např. ve výši 10 % z vymáhané částky. K dražbě nemovitosti a tedy vyhotovení znaleckého posudku a následné vydání dražební vyhlášky bude exekutorem okamžitě přistoupeno, jestliže povinný nebude hradit ujednané splátky. Návrh na splácení vymáhané částky je iniciativou samotného povinného a může být učiněn při jakémkoliv způsobu provedení exekuce. Vyhotovení splátkového kalendáře samotným exekutorem není možné. Exekutor může pouze navrhnout

částku, která by byla adekvátní vzhledem ke všem okolnostem. Povinným může být zvolen i postup upravený v § 44 odst. 4 EŘ (zpeněžením majetku samotným povinným).

Vyvolávací cena dražené nemovitosti je určena z odhadní ceny a to ve **výši dvou třetin** z tohoto **odhadu**. [3] Odhadní cena je stanovena jako cena obvyklá dle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Při opakované dražbě pro její neúspěch je vyvolávací cena snížena na polovinu odhadní ceny.

Částka získaná dražbou nemovitosti by měla postačovat na úhradu vymáhaného dluhu a vzniklých nákladů exekuce. Převyšuje-li výtěžek z exekuce výši dluhu, vrátí tento přebytek exekutor majiteli nemovitosti. Je-li výtěžek z dražby nemovitosti nepostačující na úhradu dluhu, exekutor hledá další způsoby vymožení dlužné částky od povinného.

d) Exekuce movitého majetku

Další z možných způsobů exekuce je zabavení movitého majetku povinného, tzv. **mobiliární exekuce**. Při tomto způsobu exekuce navštíví exekutor povinného u něho doma, přitom se vždy přímo nemusí jednat o trvalé bydliště povinného, ale i o místo, kde se povinný dlouhodobě zdržuje.

Povinný se exekucí nevyhne ani v případě jeho nepřítomnosti v době, kdy exekutor zazvoní u jeho dveří. [11] Exekutor může vstoupit do domu/bytu sám za pomoci zámečníka i policie. Exekutor může zabavit všechny věci, o kterých se domnívá, že patří povinnému – zpravidla to jsou všechny věci, které najde. Exekuce je započata u těch věcí, které jsou nejcennější jako např. televizory, notebook, počítač, umělecké předměty, starožitnosti i motorová vozidla. Dále mohou být zabaveny např. domácí spotřebiče či nábytek. Ne všechny věci mohou být v exekuci zabaveny.

Exekutor nesmí zabavit:

- běžné oděvní součásti,
- obvyklé vybavení domácnosti (stůl, skříň, postel atd.)
- snubní prsten a jiné předměty podobné povahy,
- zdravotnické potřeby a jiné potřeby, které potřebuje kvůli své nemoci či tělesné vadě,
- hotovost do výše dvojnásobku životního minima,
- věci, které jsou pro podnikatele nezbytné k výkonu jejich povolání, [14]
- nově i domácího mazlíčka.

Zabavené věci jsou exekutorem polepeny žlutými nálepkami s nápisem „exekučně zabaveno“ a pojaty do soupisu. K zajištění bude přistoupeno v případě odůvodněné obavy z možného poškození či ztráty sepsaných věcí. Zajištění je provedeno za pomoci stěhovací služby odvezením zabavených movitých věcí do skladů soudního exekutora.

Není-li povinný schopen uhradit exekučně vymáhanou částku, jsou věci prodány většinou pod cenou v rámci dražby.

Cena je stanovena obdobným způsobem, jako u dražby nemovitosti, tzn. znaleckým odhadem. Odhad ceny jednoduchých věcí je proveden hned na místě provedení soupisu. Vyvolávací cena je pak jednou třetinou ze znalecky odhadnuté ceny movitého majetku.

Bude-li exekutorem zabaven majetek neoprávněně, např. osobě, která s dlužníkem bydlí ve společném bytě, může se tato osoba domáhat vrácení svého majetku, a to pomoci návrhu na vyloučení věcí ze soupisu. **Návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu** musí být podán do 30 dnů, kdy se osoba dozvěděla o soupisu věcí. Exekutor musí zabavený majetek vrátit zpět, prokáže-li tato osoba, že věc patří skutečně jí. V případě, že by o vyškrtnutí věcí ze soupisu požádal sám oprávněný, bylo by žádosti automaticky vyhověno. Vlastnictví věci může být dokázáno např.: kupní smlouvou, fakturou na jméno, účtenkou spolu s výpisem z účtu s konkrétní platbou, rozhodnutím o dědictví, vypořádání SJM. Obyčejný doklad o koupi jako průkazný důkaz nepostačuje. Na dokladu musí uvedeno jméno kupujícího nebo platba musí být provedena vlastní platební kartou. V případě, že vyškrtnutí věcí ze soupisu je exekutorem odmítnuto, může být k soudu podána žaloba na vyloučení věcí, tzv. **vylučovací žaloba**, ale i v tomto případě musí být prokázáno, že daná věc povinnému nepatří. Vylučovací žaloba může být podána do 30 dnů od doručení rozhodnutí exekutora, kterým nevyhovuje návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu. Do doby uplynutí lhůty na podání návrhu na vyškrtnutí věcí ze soupisu, respektive na podání žaloby na vyloučení věci, nesmí být exekutorem majetek prodán. [11]

e) Exekuce důchodu a sociálních dávek

Exekuce může být provedena i srážkou z důchodu. Exekutor informuje státní správu sociálního zabezpečení, která sama bude provádět srážky dle exekučního příkazu. Z důchodu ale musí zůstat nezabavitelná částka (viz dílčí část a) této kapitoly).

Exekuce **se může vztahovat** i na některé sociální dávky, např. na rodičovský příspěvek, přídavek na dítě (pokud je dlužníkem dítě), dávky péčovské péče.

Naopak **srážku nelze provést** z těchto příjmů: příspěvek na bydlení, jednorázové dávky státní sociální podpory (např. porodné), dávky hmotné nouze (např. příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení), dávky dle zákona o sociálním zabezpečení, dávky jejichž příjemcem je osoba odlišná od povinného (např. přídavek na dítě).

3.2.3 Náklady exekuce

Úhradou dlužné částky dlužníkovy povinnost nekončí. Téměř ve většině případů je povinen uhradit i náklady exekuce. O nákladech exekuce rozhoduje exekutor, a to **příkazem k úhradě nákladů exekuce**. [10]

Náklady spojené s exekučním řízením můžeme rozdělit na dvě skupiny, a to na náklady exekuce a náklady oprávněného.

- **Náklady exekuce** se skládají z odměny exekutora, náhrady hotových výdajů a daně z přidané hodnoty (DPH). Dalšími náklady mohou být: náhrada za ztrátu času, náhrada hotových výdajů za znalecké posudky a překlady, náhrada za doručení, odměna a náhrada nákladů správce podniku, náhrada hotových výdajů v případě více povinných nebo oprávněných. Odměny a náhrady soudního exekutora jsou upraveny **vyhláškou č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora**, ve znění pozdějších předpisů (EO). [10]
- **Náklady oprávněného** představují náklady účelně vynaložené k vymáhání nároku, např. hotové výdaje, ušlý výdělek, „tlumočné“, náklady důkazů, odměna za zastupování, náhrada DPH (viz § 137 OSŘ).

Vzhledem k tématu diplomové práce budou popsány pouze náklady exekuce ukládající zaplacení peněžitě částky a s tím související. Náklady exekuce jsou uvedeny v příloze č. 2.

3.3 Oddlužení

3.3.1 Vybrané základní pojmy

Insolvenční rejstřík – informační systém veřejné správy spravovaný Ministerstvem spravedlnosti ČR. Veřejně přístupný z webové adresy www.insolvencnizakon.cz.

Insolvenční řízení – řízení před insolvenčním soudem, jehož předmětem je dlužníkuv úpadek, či hrozící úpadek a způsoby jeho řešení. Řízení probíhá dle zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Insolvenční soud – soud u které probíhá insolvenční řízení. Na prvním stupni se jedná vždy o místně příslušný krajský soud.

V rámci oddlužení je na rozdíl od exekučního řízení pracováno s termíny **dlužník** a **věřitel**.

3.3.2 Insolvenční zákon

Rok 2008 přinesl zásadní novinku pro dlužníky, jejichž dluhy nepocházejí z podnikatelské činnosti a převážně mají povahu spotřebitelských úvěrů. Dne 1. 1. 2008 nabyl účinnosti zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (**insolvenční zákon, IZ**), který byl naposledy novelizován k 1. 1. 2013.

Insolvenční zákon má především zajistit větší transparentnost a předvídatelnost úpadekového řízení, posílit postavení věřitelů, motivovat dlužníka ke snaze řešit svůj úpadek včas, umožnit sanaci dlužníka tam, kde je to vhodné, a celkově zrychlit a zefektivnit úpadekové řízení.

IZ je aplikován na řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka v rámci soudního řízení některým ze stanovených způsobů tak, aby byly uspořádány majetkové vztahy k osobám dotčených dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem, a to k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů.

IZ je použit pro řešení úpadku všech fyzických osob (dále FO) i právnických osob (dále PO), podnikatelů i nepodnikatelů. Výjimkou je ČR, obce, kraje, ČNB, Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, veřejné vysoké školy atd.

3.3.3 Úpadek a hrozící úpadek

Základní podmínkou prohlášení úpadku dlužníka je **mnohost věřitelů**. Dlužník musí mít tedy více věřitelů, a to minimálně dva. Výše jednotlivých peněžitých závazků dlužníka vůči věřitelům nehraje roli. Pohledávky věřitelů mohou být přitom jak nevykonatelné tak vykonatelné, jejichž uspokojení se lze domáhat v exekuci. Jedná se např. o takové pohledávky, které jsou přiznané pravomocným rozhodnutím soudu nebo správního orgánu. [7]

Dlužník se může ocitnout v úpadku z důvodu neschopnosti platit své závazky, tj. z důvodu své platební neschopnosti. Dlužník se tedy nachází v úpadku, pokud jeho peněžité závazky jsou **po splatnosti po dobu delší než 30 dnů a tyto své závazky není schopen plnit**. [6]

Dlužník není schopen plnit své závazky, pokud je **splněna alespoň jedna z následujících podmínek:**

- dlužník zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků,
- dlužník neplní své peněžité závazky po dobu delší tří měsíců po jejich splatnosti,
- pokud není možno dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek za dlužníkem výkonem rozhodnutí nebo exekucí,
- dlužník nesplnil povinnost předložit seznamy svého majetku, závazků a zaměstnanců, kterou mu uložil insolvenční soud.

Hrozící úpadek nastává tehdy, kdy lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků. [6] Návrh na zahájení insolvenčního řízení je v tomto případě oprávněn podat pouze dlužník.

Úpadek dlužníka spotřebitele lze dle IZ řešit dvěma způsoby: **oddlužením nebo konkursem**. IZ dává tedy na výběr ze dvou možných variant, které jsou pro spotřebitele různě výhodné.

Konkursní řízení je pro dlužníka méně výhodný způsob řešení svých dluhů. Při konkursním řízení je zpeněžen majetek dlužníka, tvořícího jeho majetkovou podstatu. Výtěžek získaný zpeněžením je poměrně rozdělen v rozvrhu mezi věřitele, kteří přihlásili své pohledávky. Neuspokojené pohledávky nebo části neuspokojených pohledávek v konkursním řízení nezanikají.

Oddlužení je šetrnější způsob řešení úpadku pro „zadluženého spotřebitele“, kdy jsou dluhy sjednoceny. Při oddlužení jsou uspokojovány pohledávky zajištěných věřitelů zcela a u nezajištěných věřitelů do jimi schválené výše. Neuhrazená část dluhu může být dlužníku odpuštěna.

Oddlužení lze provést plněním splátkového kalendáře nebo zpeněžením majetkové podstaty dlužníka. Je-li využito oddlužení pomocí **splátkového kalendáře**, je dlužníkovi uloženo, aby svou mzdu (její zábavitelnou část) či popřípadě jiný svůj příjem rozděloval měsíčně po dobu 5 let svým věřitelům poměrně podle výše jejich přihlášených a zjištěných pohledávek. Výhodou tohoto způsobu oddlužení je, že dlužníkovi je ponechán jeho stávající majetek (výjimkou je majetek, k němuž věřitelé uplatňují právo ze zajištění). Je-li využit způsob oddlužení **zpeněžením majetkové podstaty**, je dlužníkuv majetek zpeněžen a výtěžek ze zpeněžení je rozdělen poměrně mezi věřitele. Pro zpeněžení je použit majetek, který dlužník vlastní do schválení tohoto způsobu oddlužení. Majetek, který získá dlužník po schválení tohoto způsobu oddlužení, může užívat pro svou potřebu. Věřitelé nemají právo na uspokojení z tohoto nově získaného majetku dlužníkem. Viz kapitola 3.2.9.

Po splnění splátkového kalendáře nebo po provedení zpeněžení majetkové podstaty může dlužník požádat insolvenční soud o **osvobození od placení zbytku pohledávek**. Insolvenční soud osvobození přizná v případě, že povinnosti v průběhu oddlužení byly dlužníkem řádně plněny. Osvobození od dluhů znamená, že dlužník je zproštěn své povinnosti uhradit věřitelům, kteří se účastnili oddlužení, neuspokojenou část dluhu. Rozhodnutí o osvobození od dluhů se vztahuje i na ty věřitele, kteří se neúčastnili oddlužení, neboť nepodali přihlášku své pohledávky. Viz kapitola č. 3.2.12.

3.3.4 Předpoklady povolení oddlužení

Základním předpokladem pro povolení oddlužení je, že dlužník žádající o oddlužení je **FO nebo PO**, která v době podání návrhu na povolení oddlužení (dále jen návrhu) **není podnikatelem**, tzn., že fakticky nepodniká (přitom živnostenský list by neměl být na překážku). [4] Není však vyloučeno, že v případě, že dlužník přijde v průběhu oddlužení o trvalý příjem, tak ve snaze o uspokojení svých dluhů může začít podnikat. Podnikatelem nesmí být tedy dlužník od počátku. Další podmínkou pro povolení oddlužení je **neexistence podstatných dluhů z předchozího podnikání**.

Nesmí se také **jednat o opakovaný návrh** na povolení oddlužení. Návrh, který byl podán osobou, o jejímž návrhu na povolení oddlužení bylo již dříve rozhodnuto, může být zamítnut. Návrh bude zamítnut pouze tehdy, pokud předchozí návrh byl soudem odmítnut nebo zamítnut a navazující insolvenční řízení řešené konkursem skončilo zrušením konkursu splněním rozvrhového usnesení, nebo proto, že majetek dlužníka byl zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů. [4] Oddlužení nebude povoleno ani v případě, kdy dlužník poté, co byl oddlužen, vytvořil nové dluhy a znovu žádá o povolení oddlužení.

Dlužníkem dále **nesmí být oddlužením sledován nepoctivý záměr**. To především znamená, že v posledních **pěti letech dlužník nebyl pravomocně odsouzen** pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy. Za nepoctivý záměr dlužníka může být také považováno, jestliže bylo ohledně dlužníka, jeho zákonného zástupce, jeho statutárního orgánu v posledních pěti letech vedeno insolvenční řízení nebo jiné řízení řešící úpadek takové osoby, a to v závislosti na výsledku tohoto řízení. Uvedené důvody, pro které může být návrh na povolení oddlužení zamítnut, jsou nastaveny jako vyvratitelná právní domněnka. Důkazní břemeno je na dlužníkovi, který je insolvenčnímu soud povinen prokázat, že přes existenci uvedených skutečností nesleduje návrhem na povolení oddlužení nepoctivý záměr a není tedy důvod pro zamítnutí jeho návrhu insolvenčním soudem. Důvodem pro zamítnutí návrhu je i lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení. Soudem by nemělo být posuzováno, z jakého důvodu u dlužníka úpadek nastal, ale pouze to, jakým způsobem plní své povinnosti v rámci insolvenčního řízení. [4]

Návrh na povolení oddlužení nebude povolen ani v případě, že dlužník se před podáním návrhu zbavil hodnotnějšího majetku.

Další důležitou podmínkou je splnění předpokladu úhrady minimálně 30 % pohledávek věřitelů. Dlužník musí být schopen ze svých příjmů v příštích pěti letech nezajištěným věřitelům **uhradit minimálně 30 %** jejich přihlášených pohledávek, pokud není s věřiteli dohodnuto uspokojení v nižší výši. Dlužník musí mít tedy tolik majetku ke zpeněžení, jehož zpeněžením bude uspokojeno minimálně 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů, pokud majetek takové hodnoty není dlužníkem vlastněn, musí výše dlužníkovy pravidelného příjmu dovolit v následujících 5 letech nezajištěným věřitelům splácet postupně minimálně 30 % jejich pohledávek. [4] Při posuzování tohoto předpokladu je insolvenčním soudem vycházeno z aktuálních příjmů dlužníka a z výše závazků uvedených v návrhu na povolení oddlužení a v seznamu závazků. Znovu je splnění podmínky prověřováno po přezkumném jednání. Insolvenčním soudem je při tom vycházeno z výše věřiteli přihlášených pohledávek. Není však vyloučeno, že, v případě nedostatečných příjmů dlužníka, dlužník využije **pomoci třetí osoby**, která se např. smlouvou o důchodu uzavřenou podle § 842 a § 844 ObčZ nebo darovací smlouvou dle § 628 ObčZ zaváže dlužníkovi měsíčně po dobu trvání oddlužení určitou částku poskytovat tak, aby byl dlužník schopen uhradit své závazky alespoň v minimální výši 30 %. Není ani vyloučeno, aby se tato třetí osoba, podílela na úhradě dluhů ze 100 %, tzn., plně nahradila dlužníka. Věřitelé, ale nemají nárok požadovat plnění právě po třetích osobách, které se snaží dlužníkům finančně výpomoci. Je-li dlužníkovi třetí osobou vypovězena smlouva o důchodu nebo darovací smlouva a z tohoto důvodu bude na oddlužení plněno méně, než jak bylo schváleno, a i přesto se bude uspokojení věřitelů pohybovat nad 30 %, tak výpověď smlouvy nebude důvodem pro zrušení oddlužení.

Jen v případě, že jsou splněny všechny uvedené podmínky, insolvenční soud dlužníkovi povolí a následně schválí oddlužení, v opačném případě je návrh na povolení oddlužení zamítnut a na majetek dlužníka je prohlášen konkurs.

3.3.5 Návrh na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení (dále jen návrh) je podán výhradně na formuláři, který je volně ke stažení na webových stránkách www.justice.cz i spolu s návodem na jeho vyplnění. Návrh musí obsahovat označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat, údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících pěti letech, údaje o příjmech dlužníka za poslední tři roky, navrhovaný způsob oddlužení nebo sdělení, že dlužník takový návrh nevznáší. Vzor návrhu je obsahem přílohy č. 3.

Návrh může být podán výhradně jen dlužníkem. Věřitel je oprávněn pouze k podání insolvenčního návrhu, nemůže tedy navrhnout, aby úpadek dlužníka byl řešen oddlužením. [5]

Návrh na oddlužení musí být **podepsán dlužníkem a dlužníkovým manželem** s výslovným uvedením, že ten s povolením oddlužení souhlasí, případně dalšími osobami např. ručitelem, spoludlužníky. Podpisy všech osob, které návrh na povolení oddlužení podepisují, musí být **úředně ověřeny**. [4] V případě, že návrh není podán na předepsaném formuláři, jedná se o vadu návrhu na povolení oddlužení. Dlužník je vyzván k odstranění této vady, tzn. k předložení řádně vyplněného formuláře.

Dlužníkem musí být k návrhu připojeny přílohy (viz příloha č. 4). Nejsou-li k návrhu připojeny všechny předepsané přílohy nebo tyto přílohy nemají předepsané náležitosti, je dlužník vyzván insolvenčním soudem k odstranění vad návrhu nebo jeho doplnění. Lhůta k **odstranění vad či doplnění návrhu** může činit **maximálně sedm dní**. V případě, že není návrh ve lhůtě doplněn, insolvenční soud návrh na povolení oddlužení odmítne a na majetek dlužníka prohlásí konkurs.

Insolvenční soud může vyzvat insolvenčního navrhovatele, aby složil zálohu na náklady insolvenčního řízení. Tato záloha může být uložena až do výše 50.000 Kč. Povinnost platit zálohu se nevztahuje na zaměstnance dlužníka, pokud podávají insolvenční návrh na svého zaměstnavatele a uplatňují tak své pracovněprávní pohledávky. K zaplacení zálohy může být vyzván i samotný dlužník, který navrhuje povolení oddlužení. Záloha by pak měla být vyžadována jen v minimální výši. Nezaplacení zálohy je důvodem pro zastavení insolvenčního řízení.

Dlužníkem může být jeho návrh vzat zpět, a to nejpozději do doby kdy je soudem vydáno rozhodnutí, kterým schvaluje oddlužení buď plněním splátkového kalendáře, nebo prodejem majetku dlužníka. Dlužník tedy může vzít svůj návrh zpět, i pokud již insolvenční soud rozhodl o povolení oddlužení. Zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení pro dlužníka však znamená, že pokud bylo již soudem rozhodnuto o dlužníkovu úpadku, bude tento úpadek řešen konkurzem. Dlužník tedy svým **zpětvzetím** návrhu **ztrácí veškeré výhody**, které by mu oddlužení přinášelo. Dlužník v tomto případě již nemůže svůj návrh podat znovu. [4]

3.3.6 Rozhodnutí o povolení oddlužení

Nedojde-li k odmítnutí, zamítnutí nebo zpětvzetí insolvenčního návrhu, musí insolvenční soud rozhodnout o úpadku dlužníka. O úpadku dlužníka musí být rozhodnuto dříve nebo současně s rozhodnutím o návrhu na povolení oddlužení. V případě, že je návrh na povolení oddlužení podán dlužníkem současně s insolvenčním návrhem, insolvenční soud

rozhoduje najednou o úpadku dlužníka a o povolení oddlužení. V rozhodnutí je v tomto případě ustanoven insolvenční správce (IS).

V rozhodnutí jsou vyzváni věřitelé k podání přihlášek svých pohledávek. V případě, že je insolvenčním soudem rozhodováno současně o úpadku dlužníka a povolení oddlužení, činí **lhůta k přihlášení pohledávek třicet dní** od okamžiku zveřejnění rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku. Insolvenčním správcem jsou tyto přihlášky shromažďovány, zkoumán jejich obsah a připravovány podklady pro přezkumné jednání. [4]

Rozhodnutí dále nařizuje již zmíněné přezkumné jednání a svolání schůze věřitelů, která musí bezprostředně navazovat na přezkumné jednání. Přezkumné jednání a schůze věřitelů se **musí konat do patnácti dnů** od konce lhůty pro podání přihlášek pohledávek.

Úkolem přezkumného jednání je přezkoumání jednotlivých přihlášených pohledávek. Dlužník a IS jsou oprávněni popřít pravost, výši či pořadí přihlášených pohledávek. Popření pohledávky dlužníkem má stejné účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem. Popřel-li dlužník pohledávku při přezkumném jednání, které se konalo před schválením oddlužení, účinky tohoto popření nastávají dnem, kdy nastaly účinky oddlužení plněním splátkového kalendáře. Tímto dnem počíná běžet lhůta k podání žaloby o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky.²

Schůze věřitelů si zvolí věřitelský výbor, insolvenčním správcem je podána zpráva o své dosavadní činnosti. Věřitelé mohou také využít možnosti odvolat svého dosavadního insolvenčního správce a nahradit ho osobou jinou. Věřitelé dále musí na schůzi věřitelů přijmout rozhodnutí o formě provedení oddlužení. Dlužník i IS se schůze věřitelů účastní povinně.

3.3.7 Rozhodnutí o formě provedení oddlužení

Dlužníkem je navrhována forma provedení oddlužení v návrhu, ale konečné rozhodnutí náleží schůzi věřitelů, která o formě oddlužení rozhodne hlasováním na schůzi věřitelů nebo prostřednictvím „hlasovacích lístků“ tzv. „korespondenční formou“. [7]

Hlasování se mohou účastnit pouze ti věřitelé, kterým:

- nevzniká právo ze zajištění,
- včas přihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení,
- a ti kteří nejsou osobou blízkou ve vztahu ke dlužníkovi.

Zvolená forma oddlužení je přijata, jestliže pro ni hlasovala prostá většina věřitelů, kteří byli oprávněni hlasovat. Prostá většina věřitelů je počítána dle výše jejich

² § 140 IZ

pohledávek, tzn., že formu oddlužení může zvolit i jediný věřitel. V případě, že jen část věřitelů dlužníka hlasovala o způsobu oddlužení prostřednictvím „hlasovacích lístků“ mimo schůzi věřitelů a část nikoliv, insolvenční soud svolá schůzi věřitelů, kde se hlasy získané prostřednictvím „hlasovacích lístků“ přičtou k hlasům dosaženým na schůzi věřitelů. Neshodnou-li se věřitelé prostou většinou hlasů na žádném ze způsobů oddlužení, rozhodne o způsobu oddlužení insolvenční soud. Tzn., že **pokud věřitelé neodhlasují žádnou z forem oddlužení, nemůžou zabránit samotnému oddlužení.**

Věřitelé, kteří se účastnili schůze věřitelů a skutečně hlasovali o způsobu oddlužení dlužníka, mohou iniciovat **tzv. námitkové řízení**. Nejpozději do skončení schůze věřitelů, na které bylo hlasováno o způsobu oddlužení, nebo do deseti dnů po zveřejnění výsledků hlasování o způsobu oddlužení v insolvenčním rejstříku, pokud bylo hlasováno mimo schůzi prostřednictvím „hlasovacích lístků“ všech nezajištěných věřitelů, mohou nezajištění věřitelé podat námitky. Namítána může být existence skutečností, které by jinak odůvodňovaly zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, např. existenci dluhů nabytých v podnikání. Věřitelé taktéž mohou zpochybnit poctivý záměr dlužníka. Insolvenčním soudem budou ověřeny tyto překážky. Případně oddlužení nebude schváleno a na majetek dlužníka bude prohlášen konkurs. [4]

3.3.8 Rozhodnutí o schválení oddlužení

Byla-li na schůzi věřitelů, která rozhodovala o způsobu oddlužení dlužníka, podána námitka, rozhodne insolvenční soud o schválení oddlužení způsobem, který si odhlasovali nezajištění věřitelé, nebo způsobem, který sám zvolí v případě, že se věřitelé na způsobu oddlužení neusnesli.

3.3.9 Způsoby oddlužení

a) Oddlužení formou splátkového kalendáře

Podstatou oddlužení formou splátkového kalendáře jsou splátky dlužníka nezajištěným věřitelům, které probíhají po dobu pěti let z příjmů dlužníka. Dlužníkovy příjmy jsou mezi nezajištěné věřitele rozvrhnuty prostřednictvím insolvenčního správce dle poměru jimi přihlášených pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení.

Dlužníkovi může být stanovena jiná výše měsíčních splátek, pokud o to bylo požádáno již v návrhu na povolení oddlužení. Insolvenční soud jinou výši splátek povolí jen v případě, že lze předpokládat, že hodnota plnění, kterou obdrží nezajištění věřitelé, bude stejná nebo vyšší než 50 % jejich pohledávek nebo stejná nebo vyšší než hodnota plnění, která byla s dlužníkem s věřiteli dohodnuta.

Jde-li o pravidelný měsíční dlužníkův příjem, tedy mzdu (případně plat či obdobné odměny), sám dlužník není aktivně zapojen. Plátce mzdy sám vypočítá zabavitelnou část mzdy a zašle ji insolvenčnímu správci, který z ní provede úhrady věřitelům. Dlužníkovi je vyplacena pouze nezabavitelná část mzdy. [7] **Způsob výpočtu nezabavitelné části mzdy** v oddlužení je shodný se způsobem výpočtu nezabavitelné části mzdy v rámci exekučního řízení popsaného v dílčí části a) kapitoly 3.1.5. S tím rozdílem, že pro splátky pro oddlužení lze srazit dvě třetiny ze zaokrouhleného součtu životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu. Na tyto dvě třetiny je tedy v rámci oddlužení pohlíženo jako na částku určenou k vydobytí přednostních pohledávek. Pro výpočet srážek z příjmu dlužníka v oddlužení lze jako pomůcku využít kalkulátor splátek umístěný na webových stránkách www.justice.cz.

Ze kterých příjmů, kromě mzdy lze dále srážky provádět, je uvedeno v dílčí části e) kapitoly 3.1.5. V této kapitole jsou také uvedeny příjmy, které jsou pro provedení srážek vyloučeny.

Dlužník v případě oddlužení formou splátkového kalendáře je povinen v případě ztráty zaměstnání usilovat o nový příjem. V tomto případě je dlužník povinen přijmout jakékoliv zaměstnání a není ani vyloučeno, aby začal podnikat. Popřípadě může být dlužníkem využito již zmiňované smlouvy o důchodu. Je-li dlužníkův výpadek příjmů dlouhodobějšího charakteru, povede to ke zrušení oddlužení a prohlášení konkurzu na majetek dlužníka.

Jakékoliv hodnoty získané např. dědictvím či darem musí být dlužníkem zpeněženy a výtěžky ze zpeněžení použít jako **mimořádnou splátku** nad rámec splátkového kalendáře. [7] Také odměny a daňové bonusy jsou příjmem, který patří celý věřitelům. Tyto příjmy jsou stejně jako hodnoty získané dědictvím použity jako mimořádná splátka bez toho, aniž by byly připočítány k čisté mzdě, tzn., že celý tento „mimořádný“ příjem je beze zbytku odveden věřiteli.

b) Oddlužení formou zpeněžením majetkové podstaty

Podstatou oddlužení formou zpeněžením majetkové podstaty je zpeněžení majetkové podstaty dlužníka a z dosaženého výtěžku uhradit pohledávky věřitelů.

Majetková podstata je tvořena majetkem, který dlužník vlastnil v době, kdy bylo rozhodnutím soudu schvalováno oddlužení formou zpeněžením majetkové podstaty. Tento majetek je vymezen jednak v soupisu majetkové podstaty a také ve výrokové části rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení této formy oddlužení. Majetek, který je dlužníkem získán až po schválení této formy oddlužení (např. mzda či jiný pravidelný příjem, dědictví, dar) již do majetkové podstaty není zahrnut a dlužník s ním může nakládat dle svého uvážení.

Dispoziční oprávnění k majetkové podstatě náleží insolvenčnímu správci, který také majetek náležející do majetkové podstaty zpeněží.

Zpeněžení lze provést:

- veřejnou dražbou,
- prodejem majetku mimo dražbu (přímý prodej),
- prodejem movitých věcí a nemovitostí podle ustanovení OSŘ o výkonu rozhodnutí (exekucí).

O způsobu zpeněžení majetkové podstaty je rozhodnuto insolvenčním správcem a to se souhlasem věřitelského výboru.

Následně, po zpeněžení majetkové podstaty, je výtěžek rozdělen IS mezi nezajištěné věřitele. Míra uspokojení věřitelů při této formě oddlužení je zcela nezávislá na vůli dlužníka a zcela závislá na výtěžku dosaženého zpeněžením.

Možná je i **kombinace obou forem oddlužení** (viz judikatura KSBR 24 INS 4176/2008). Jde o procesně jednodušší situaci, kdy dlužník sám s tím souhlasí a takový způsob řešení svého úpadku nabízí. [6] Např. při oddlužení formou splátkového kalendáře je část majetku dlužníkem prodána a dosažený výtěžek z prodeje použita jako mimořádná splátka.

3.3.10 Zajištění věřitelé v oddlužení

Uplatnit svou pohledávku v rámci oddlužení může i zajištěný věřitel (nejčastěji z titulu hypotečního úvěru). Obdobně jako nezajištění věřitelé i zajištěný věřitel musí svou pohledávku v čas přihlásit, dále musí uplatnit právo ze zajištění a požádat o zpeněžení tohoto majetku v rámci insolvenčního řízení.

V případě, **že věřitel požádá o zpeněžení předmětu zajištění**, je zpeněžení provedeno insolvenčním správcem. Věřitel je uspokojen pouze z výtěžku zpeněžení po odečtu nákladů a odměny insolvenčního správce. Od výtěžku zpeněžení jsou **odečteny náklady na správu** tohoto majetku (maximálně do výše 4 % výtěžku), **náklady na zpeněžení** (max. do výše 5 % výtěžku). Odměna IS činí 9 % z částky určené k výplatě zajištěnému věřiteli (viz příloha č. 5).

Ta část pohledávky, která zůstává neuspokojena, není dále splácena prostřednictvím splátkového kalendáře. Tato pohledávka není tedy zařazena mezi ostatní věřitele a není na ni ani rozdělen další výtěžek získaný zpeněžením majetkové podstaty v případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. [8] Případný volný výtěžek nepodléhá rozdělení mezi ostatní

věřitele – není považován za mimořádný příjem. Dlužníkovi může být ale doporučeno, aby takto nabitý příjem dobrovolně rozdělil jako mimořádnou splátku.

IZ umožňuje zajištěnému věřiteli, aby při oddlužení formou splátkového kalendáře nebylo požádáno o zpeněžení majetku sloužícího k zajištění pohledávky. Nedochází tedy ke zpeněžení tohoto majetku a zajištěný věřitel zůstává v rámci oddlužení neuspokojen. Případné osvobození dlužníka od dluhů se nevztahuje na tuto zajištěnou v rámci insolvenčního řízení neuspokojenou pohledávku. Zajištěný věřitel se i nadále může domáhat uspokojení své pohledávky z výtěžku zpeněžení tohoto majetku.

3.3.11 Osvobození od dluhů

Dlužník **není** od svých dluhů **osvobozen automaticky**, ale na základě rozhodnutí insolvenčního soudu dle § 414 a násl. IZ. Insolvenční soud tak učiní na návrh dlužníka.

Od dluhů může být teoreticky osvobozen i ten dlužník, kterému se nepodařilo věřitelům uhradit 30 % jejich zjištěných pohledávek. Insolvenční soud však bude zkoumat příčiny tohoto stavu. Dlužník bude od placení dluhů osvobozen za předpokladu, že požadované hodnoty plnění nebylo dosaženo v důsledku okolností, které sám nezavinil, a zároveň, že částka, kterou věřitelé obdrželi, není nižší než částka, které by se jim dostalo v případě řešení úpadku dlužníka konkursem. [7] Insolvenčním soudem může být např. zohledněno dlouhodobé závažné onemocnění či úraz, či případná platební neschopnost zaměstnavatele.

3.3.12 Náklady oddlužení

Dle **vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce**, ve znění pozdějších předpisů, má insolvenční správce nárok na odměnu, která činí při oddlužení formou splátkového kalendáře 750 Kč za každý započatý kalendářní měsíc trvání účinků schválení oddlužení plnění splátkového kalendáře. Také při zpeněžení majetku sloužícího k uspokojení věřitelů ze zajištění, náleží insolvenčnímu správci odměna ve stejné výši za každý započatý měsíc trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře a částka určená v § 1 odst. 2 (viz příloha č. 5).

Odměna insolvenčního správce v případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je určena § 1 (viz příloha č. 5), nejméně však činní 45.000 Kč.

Členům a náhradníkům věřitelského výboru určí odměnu insolvenční soud zejména s přihlédnutím k délce doby, rozsahu a náročnosti vykonávané činnosti, a to v takové výši, aby celková výše odměny všech členů a náhradníků věřitelského výboru byla nejvýše 5 % odměny IS určené podle vyhlášky.

IS má také nárok dle § 7 na **náhradu hotových výdajů v prokázané výši za poštovné, telekomunikační poplatky** atd., nejvýše však do 5 % odměny IS určené podle vyhlášky. Na úhradu nákladu ve stejné výši má nárok i členové a náhradníci věřitelského výboru.

IS dále také náleží v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře **náhrada hotových výdajů ve výši 150 Kč** za každý započatý kalendářní měsíc trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře.

Je-li IS plátcem DPH, je k celkové částce odměny připočteno DPH v aktuální výši (pro rok 2013 činí základní sazba DPH 21 %). Např. v případě oddlužení formou splátkového kalendáře činí odměna a náhrada hotových výdajů celkem 900 Kč. Je-li tedy IS plátcem DPH, je dlužník při této formě oddlužení povinen v roce 2013 uhradit IS celkově částku 1.089 Kč (900 + DPH).

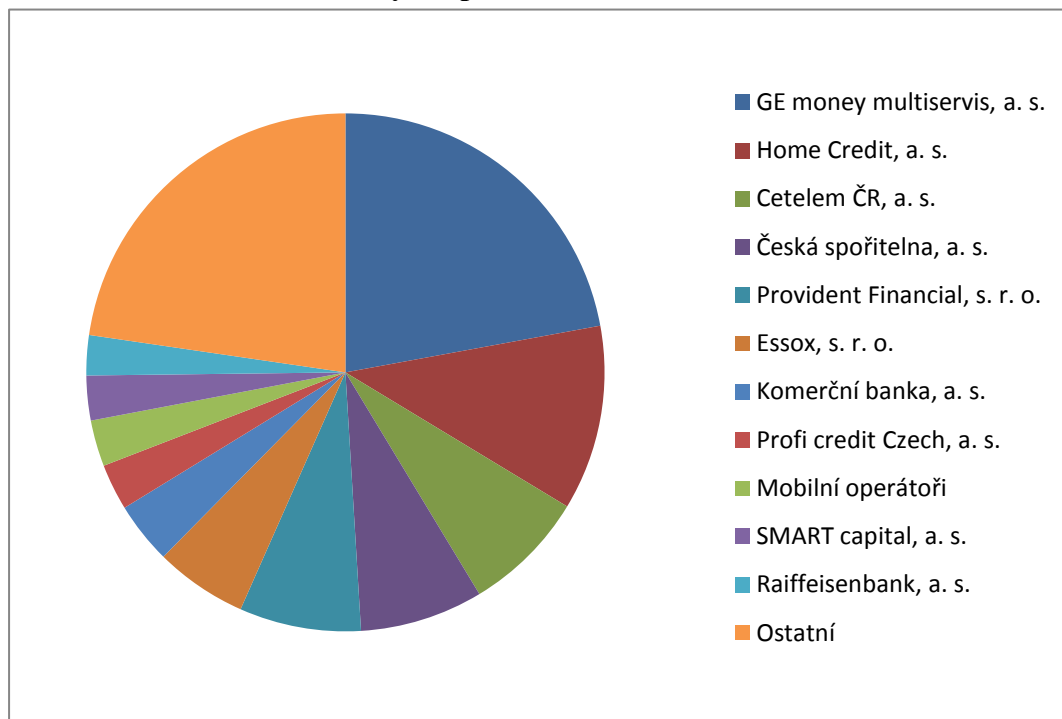
4 Návrh možností řešení dluhu domácností

Zadlužení domácností má rostoucí tendenci, jak již bylo uvedeno v kapitole 2.2. Zadlužení českých domácností je tak vysoké, že snad každý najde ve svém okolí zadluženou domácnost. Ne každý však dokáže odhadnout své ekonomické schopnosti. Domácnosti se mohou ocitnout v takové situaci, kdy svou případnou neschopnost hradit své dluhy řeší další a další půjčkou. Tito lidé mají jen několik možností, jak své finanční problémy řešit. Ti, kterým se to povede, mohou tzv. „začít nový život bez dluhů“. Možnosti řešení dluhů domácností bude popsáno dále na příkladu pana Dvořáka.

Na základě vzorku čtyřiceti náhodně vybraných dlužníků evidovaných v insolvenčním rejstříku (viz příloha č. 7) byla zjištěna **průměrná výše celkového dluhu dlužníků 650.000 Kč**. Celkový dluh je v průměru tvořen osmi dílčími dluhy od sedmi věřitelů. Tzn., že někteří věřitelé poskytly půjčku (úvěr) dlužníkovi více než jednou. Jako nejčtenějším poskytovatelé půjček (úvěrů) byly vyhodnoceny bankovní instituce GE Money Bank, a. s. a Česká spořitelna, a. s. Mezi nebankovními institucemi převažují společnosti Home Credit, a. s., Cetelem ČR, a. s. a Provident Financial, s. r. o. Dluh ale nemusí vznikat jen přijetím půjčky či úvěru od bankovní či nebankovní instituce, ale i z jiných důvodů, např. z titulu neuhrazených služeb. V případě, že poskytnutá služba nabude včas uhrazena, lze očekávat, že neuhrazený dluh bude věřitelem s největší pravděpodobností vymáhán. Nejčtenějším důvodem zadlužení, mimo přijetí půjčky či úvěru, bylo neplacení služeb mobilním operátorům. Dále lidé dluží např. na pokutách vůči dopravním podnikům.

Dominantní postavení na trhu půjček zaujímá, jak je zřejmé z grafu 4.1, společnost GE Money Bank, a. s. Ve 23 % dluhů vystupovala jako věřitel právě společnost GE Money Bank a. s. Druhým významným věřitelem je nebankovní společnost Home Credit, a. s.. Důvodem častého využívání služeb této společnosti je bezpochyby i její marketingová kampaň (letáky viz příloha č. 6 a reklamní spoty v televizi), pomocí které se dostala do podvědomí lidí. Společnost Home Credit, a. s. se zabývá spotřebitelským financováním prostřednictvím různých úvěrových produktů, např. nákupy na splátky, hotovostní půjčky, kreditní karty atd. Česká spořitelna, a. s. a nebankovní společnost Cetelem ČR, a. s. byli zaznamenáni jako věřitelé shodně u 8 % nesplacených dluhů. Ostatní věřitelé jako např. ČSOB, a. s., Citibank Europe plc, Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group, Česká televize, UPC Česká republika, s. r. o., Dopravní podniky atd., zaujímají 23,6 % všech zjištěných věřitelů.

Graf 4.1 Struktura věřitelských společností

4.1 Řešení dluhů dlužníka Jiřího Dvořáka

„Průměrný“ dlužník je rozvedený pan Jiří Dvořák, jehož celková výše dluhu je 650.000 Kč. Své závazky již není delší dobu schopen splácet.

Důvodem finančních problémů pana Dvořáka je jeho neschopnost zhodnotit své finanční možnosti - v minulosti nikdy nesledoval své příjmy a výdaje, nikdy nesestavoval rodinný rozpočet.

Panu Jiřímu Dvořákovi je 45 let. Své trvalé bydliště má ve Znojmě.

Spolu se svou přítelkyní žije v bytě 2 + 1, který zdědil spolu se svojí sestrou po svých rodičích. Ve Znojmě je také zaměstnán a to ve společnosti PEGAS NONWOVENS, s. r. o. na pozici zámečník.

Výše jeho čisté mzdy je 20.000 Kč. Na konci roku jsou pravidelně mu vypláceny prémie, které mají pohyblivou výši, avšak v průměru kolem 28.000 Kč (čistého).

Hodnota bytu je kvůli špatné poloze a nepříznivé situaci na trhu s nemovitostmi ve Znojmě panem Dvořákem odhadována na 500.000 Kč. Další majetek pan Dvořák nevlastní. Pouze obvyklé vybavení domácnosti (sporák, šatní skříň, postel, lednice atd.) v hodnotě asi 30.000 Kč

Z již rozvedeného manželství má třináctiletou dceru, která žije spolu s panem Dvořákem a jeho přítelkyní v jednom bytě.

První dluh pana Dvořáka vznikl úvěrem na auto u společnosti Home Credit, a. s. (dále HC) ve výši 250.000 Kč, který byl schopen několik měsíců splácet (auto pana Dvořáka již bylo zlikvidováno). Poté, co na splácení úvěru použil i veškeré své úspory, hledal způsob jakým svým závazkům dostát. Využil nabídky, kterou mu poskytla Česká spořitelna, a. s. (dále ČS), u které má dlouhodobě vedený osobní účet. Na svém účtu čerpal kontokorent v maximální výši 100.000 Kč. Tuto částku použil na splacení části dluhu vůči společnosti HC a částečně využil na financování svých potřeb. Následovaly další bankovní i nebankovní úvěry, kterými se pan Dvořák snažil řešit svojí neschopnost splácet úvěry předešlé (viz tabulka 4.1).

Tab 4.1 Věřitelé pana Dvořáka

Č.	Popis závazku	Věřitel	Výše dluhu v Kč
1	Úvěrová smlouva č. 4445678	Home Credit	174.000,00
2	Úvěrová smlouva č. 329990	Home Credit	50.000,00
3	Úvěrová smlouva č. 209877	CETEM ČR	49.000,00
4	Úvěrová smlouva č. 398776	GE Money Bank	150.000,00
5	Úvěrová smlouva č. 111008	GE Money Bank	60.000,00
6	Smlouva o kontokorentu na účtu č. 8889543	Česká spořitelna	43.098,00
7	Smlouva č.764567 o úvěru	Komerční banka	123.902,00
Celkem	-	-	650.000,00

Na nesplacený úvěr poskytnutý Komerční bankou, a. s. (dále KB) byl vydán platební rozkaz, proti kterému pan Dvořák nepodal odpor. Po té, co platební rozkaz nabyl právní moci, byla zahájena exekuce. Pan Dvořák dlouhodobě nesplácí své závazky, lze očekávat nařízení exekuce i ve všech zbylých závazcích.

Pan Dvořák svojí situaci může řešit následovně.

4.1.1 Oddlužení

Pan Dvořák se může rozhodnout pro podání návrhu na povolení oddlužení.

Vzhledem ke svému čistému příjmu 20.000 Kč měsíčně bude schopen splácet svým věřitelům 8.297 Kč (v případě, že IS je plátcem DPH). Pan Dvořák očekává tuto výši příjmu i v následujících pěti letech. Výpočet měsíčních splátek věřitelům je uveden v následující tabulce 4.2 (způsob výpočtu je uveden v dílčí části a) kapitoly 3.1.5).

Tab. 4.2 Výpočet srážek ze mzdy pana Dvořáka

Ř. č.	Výpočet výše srážek ze mzdy	Kč	Poznámky
1	Čistá mzda (ČM)	20.000,00	
2	Životní minimum (ŽM)	3.410,00	
3	Normativní náklady na bydlení pro jednu osobu (NNB)	5.687,00	
4	Součet ŽM a NNB	9.097,00	ř. č. 2 + ř. č. 3
5	Nezabavitelná částka jednotlivce	6.064,66	Nezabavitelná částka představuje 2/3 z ř. č. 4.
6	¼ nezabavitelné částky na vyživovanou osobu	1.516,17	Nezabavitelná částka na vyživovanou osobu představuje ¼ z ř. č. 5.
7	Základní částka	7.580,83	ř. č. 5 + ř. č. 6
8	Základní částka po zaokrouhlení na celé koruny nahoru	7.581,00	Minimální nezabavitelná částka.
9	ČM – základní částka	12.419,00	ř. č. 2 – ř. č. 8
10	Plně zabavitelná část zbytku ČM	3.322,00	ř. č. 9 – ř. č. 4
Zbylá ČM ve výši 9.097,00 Kč se zaokrouhlí směrem dolů na nejbližší částku dělitelnou třemi tedy na 9.096,00 Kč. Tato částka je rozdělena na třetiny.			
11	První třetina	3.032,00	Určeno pro oddlužení.
12	Druhá třetina	3.032,00	Určeno pro oddlužení.
13	Třetí třetina	3.032,00	Určena k výplatě panu Dvořákovi.
14	Zbytek vzniklý zaokrouhlením	1,00	Náleží panu Dvořákovi.
15	Mzda k výplatě	10.614,00	ř. č. 8 + ř. č. 13 + ř. č. 14
16	Pro oddlužení	9.386,00	ř. č. 10 + ř. č. 11 + ř. č. 12
17	Odměna IS (plátce DPH)	1.089,00	
18	Měsíční splátka věřitelům	8.297,00	ř.č. 16 – ř.č. 17
19	Celková výše splátek za 5 let	497.820,00	

Jednou ze základních podmínek pro povolení oddlužení, která musí být podrobně popsána v návrhu na povolení oddlužení, je splacení minimálně 30 % výše dluhu svým

nezajištěným věřitelům v průběhu pěti let, jak již bylo uvedeno v kapitole 3.2.4. Tato podmínka je v případě pana Dvořáka splněna. Celková výše splátek za 5 let činí 497.820 Kč. Nezajištěným věřitelům může být tedy splaceno minimálně **76,59 %** jejich pohledávek.

Je nezbytné uvést, že ani jednomu věřiteli nevzniklo právo ze zajištění dle § 2g IZ.

Pan Dvořák splňuje i další podmínky pro schválení návrhu na povolení oddlužení. V posledních pěti letech nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin, jeho závazky nepocházejí z podnikatelské činnosti a nejedná se ani o opakovaný návrh.

Pan Dvořák je povinen v návrhu také popsat skutečnosti osvědčující úpadek. Tzn., že má sedm peněžitých závazků, které není schopen splácet po dobu delší než tři měsíců. Dále musí uvést údaje o očekávaných příjmech v následujících 5 letech a údaje o příjmech za poslední tři roky, které musí být také doloženy jako příloha k návrhu.

Návrh na povolení oddlužení obsahuje navrhovaný způsob oddlužení dlužníkem, případně vyjádření, že dlužníkem není navrhován žádný ze způsobů oddlužení. Konečné rozhodnutí je však dáno schůzí věřitelů případně insolvenčním soudem. Dá se předpokládat, že věřitelé budou mít zájem na co nejvyšším plnění, proto zvoleným způsobem oddlužení v případě pana Dvořáka bude oddlužení splněním splátkového kalendáře i přesto, že pan Dvořák vlastní nemovitost.

Cena bytu byla znalcem odhadnuta na 450.000 Kč. Od získané částky musí být odečteny náklady a odměna IS, zbylá částka by byla rozdělena mezi věřitele. V případě prodeje nemovitosti za odhadnutou cenu by byly uspokojeny pohledávky věřitelů v nižší míře, než prostřednictvím splátkového kalendáře. Byt však není ve výlučném vlastnictví pana Dvořáka. Prodej nemovitosti je tedy komplikovanější. Musíme vzít v potaz spoluvlastnický podíl sestry pana Dvořáka, která má stejně jako její bratr $\frac{1}{2}$ podíl na zděděné nemovitosti a na podíl svého bratra má předkupní právo. Hodnota podílu pana Dvořáka činí tedy jen $\frac{1}{2}$ z ceny stanovené znaleckým posudkem, tzn. 225.000 Kč. Získaná částka, která by po odečtu nákladů byla poměrně rozdělena mezi věřitele, by uhradila jen minimální výši věřitelských pohledávek oproti postupnému splácení prostřednictvím splátkového kalendáře.

Volbu způsobu oddlužení prostřednictvím splátkového kalendáře potvrzuje i skutečnost roční prémie pana Dvořáka v průměrné výši 28.000 Kč, která musí být bezezbytku použita ve formě mimořádné splátky, stejně jako ostatní mimořádné příjmy získané v průběhu oddlužení např. děděním (viz dílčí část a) kapitoly 3.2.9). Při započítání této mimořádné splátky dojde k uspokojení věřitelů ve výši 98,13 %. Celkově by bylo mezi věřitele poměrně rozděleno 637.820 Kč. Poměr, v jakém budou jednotlivé splátky rozdělovány mezi věřitele, je zobrazen v tabulce 4. 3.

Poté, co se skuteční schůze věřitelů, která rozhodne o způsobu oddlužení, insolvenční soud schválí oddlužení. Učiní tak neprodleně po uplynutí lhůty k podání námitek věřitelů nebo neprodleně poté, co námitky věřitelů byly projednány.³

Činnost pana Dvořáka bude po dobu trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře podléhat kontrole insolvenčního správce, který bude pravidelně informovat insolvenční soud a věřitelský výbor. Pan Dvořák spolu s IS bude v půlročních intervalech předkládat **zprávu o průběhu oddlužení (ZOPO)**, počínaje schválením oddlužení. V případě, že dojde k mimořádné události, např. ztrátě zaměstnání pana Dvořáka, je tuto skutečnost třeba soudu sdělit neprodleně.

ZOPO pana Dvořáka po prvním pololetí při stabilním příjmu 20.000 Kč je uvedena v příloze č. 8. V průběhu prvních šesti měsíců bude mezi dlužníky poměrně rozděleno 49.782 Kč, což představuje 7,66 % věřitelských pohledávek. Po pěti letech by mělo být dosaženo uspokojení věřitelů ve výši 76,59 %.

Tab. 4.3 Poměr uspokojení pohledávek přihlášených věřitelů

Přihlášení věřitelé	Přihlášené pohledávky (v Kč)	Uznáno (v Kč)	Poměr uspokojení v (%)
Home Credit, a. s.	174.000	174.000	26,7692
Home Credit, a. s.	50.000	50.000	7,6923
Cetelem ČR	49.000	49.000	7,5385
GE Money Bank	150.000	150.000	23,0769
GE Money Bank	60.000	60.000	9,2308
Česká spořitelna, a. s.	43.098	43.098	6,6305
Komerční banka, a. s.	123.902	123.902	19,0618
Celkem	650.000	650.000	100

Bude-li pan Dvořák v průběhu pěti let řádně a včas plnit své povinnosti, řízení o oddlužení bude po těchto pěti letech ukončeno. Následně může být panem Dvořákem podán návrh na osvobození od placení pohledávek (tzn. všech, tedy i těch nepřihlášených), a to v takovém rozsahu, v jakém nebyly dosud uspokojeny. Na základě tohoto návrhu může být insolvenčním soudem vydáno usnesení o osvobození. Oddlužení může být ukončeno i dříve než po pěti letech. V případě pana Dvořáka může taková situace nastat, získá-li

³ § 404 IZ

mimořádný příjem např. dědictvím, výhrou. Při použití tohoto mimořádného příjmu bude dluh uhrazen ze 100 %.

Podá-li tedy pan Dvořák návrh na povolení oddlužení, který bude insolvenčním soudem schválen, a v následujících pěti letech bude schopen žít pouze z „minimálního“ příjmu ve výši 10.614 Kč, bude mu odměnou osvobození od veškerých svých dluhů.

Po zapsání pana Dvořáka do insolvenčního rejstříku nesmí být nařízená exekuce provedena, avšak dlužná částka stále roste. K zastavení úročení dlužné částky dojde, jakmile je vydáno usnesení o povolení oddlužení. Dluh již tedy není dále zvyšován o úroky, sankční úroky, smluvní pokuty za pozdní úhradu vymáhaných dluhů či penále.

Dosud byl řešen nastalý úpadek pana Dvořáka. Nejen dlužník, jehož závazky jsou po splatnosti déle než 30 dnů a které není schopen dále hradit, může požádat insolvenční soud o řešení své situace prostřednictvím oddlužení. Důvodem pro podání návrhu a schválení oddlužení může být i hrozící úpadek, který je také uveden v kapitole 3.2.3 (avšak nepatří mezi příliš časté).

V tomto případě by musely být panem Dvořákem v insolvenčním návrhu, který bude zároveň návrhem na povolení oddlužení, **podrobně popsány okolnosti, dle kterých usuzuje, že mu úpadek hrozí**. Pan Dvořák by se musel ocitnout např. v takové situaci, kdy by jeho příjem po úhradě základních životních potřeb (např. náklady na bydlení, jídlo) nepostačoval k úhradě veškerých splatných závazků. Na hrozící úpadek lze usuzovat také např. v situaci, kdy by pan Dvořák z nějakého důvodu přišel o práci, avšak jeho úspory či výše odstupného by byly v takové výši, která postačuje na úhradu závazků v následujících „X“ měsících a po uplynutí této doby nebude schopen své závazky dále hradit. Nastává však otázka, zda bude schopen splnit podmínky oddlužení po celých pět let, či zda bude schopen splnit základní předpoklad pro schválení oddlužení, tedy úhradu minimálně 30 % přihlášených nezajištěných pohledávek. V tomto případě by mohlo být využito darovací smlouvy nebo smlouvy o důchodu.

Bude-li vycházeno ze ztráty zaměstnání pana Dvořáka, budou v bodu 21 návrhu podrobně popsány všechny další skutečnosti osvědčující hrozící úpadek. Panem Dvořákem zde bude např. uvedeno, že nepředpokládá vzhledem ke špatné situaci na trhu práce v dohledné době nástup do nového zaměstnání. Dále bude také např. uvedeno, že po celou dobu bude pan Dvořák evidován na úřadu práce, který mu bude vyplácet podporu v nezaměstnanosti, jejíž výše nepostačuje na běžné splátky většiny dluhů.

Další postup v rámci insolvenčního řízení při oddlužení pana Dvořáka je shodný s uvedeným postupem v kapitole 4.1.1.

4.1.2 Exekuce

Jednou z dalších možností řešení dluhů pana Dvořáka, kterou se budeme dále zabývat, je exekuce.

Na pana Dvořáka, jak již bylo výše uvedeno, byla nařízena exekuce z důvodu nesplacení dluhu vůči Komerční bance, a. s. Vzhledem k tomu, že pan Dvořák není schopen splácet i zbývající své závazky, může očekávat nařízení exekuce i na tyto závazky. Z tohoto předpokladu bude dále vycházeno. Ostatní údaje týkající se pana Dvořáka uvedené v úvodu příkladu zůstávají zachovány.

Tab. 4.4 Zahájené exekuce pana Dvořáka

Věřitel	Dluh v Kč	Zahájena exekuce dnem	Soudní exekutor
Home Credit, a. s.	174.000	11. 4. 2013	EÚ Brno – město (Mgr. Jan Krejsta)
Home Credit, a. s.	50.000	15. 2. 2013	EÚ Brno – město (Mgr. Jan Krejsta)
Cetelem ČR, a. s.	49.000	15. 1. 2013	EÚ Brno – město (Mgr. Jan Krejsta)
GE Money Bank, a. s.	150.000	29. 3. 2013	EÚ Znojmo (Mgr. Eva Veselá)
GE Money Bank, a. s.	60.000	23. 4. 2013	EÚ Znojmo (Mgr. Eva Veselá)
Česká spořitelna, a. s.	43.098	28. 1. 2013	EÚ Znojmo (Mgr. Eva Veselá)
Komerční banka, a. s.	123.902	4. 1. 2013	EÚ Znojmo (Mgr. Vojtěch Jaroš)
Celkem	650.000	-	-

Exekuce, které byly zahájeny na nesplacené dluhy pana Dvořáka, jsou zobrazeny v tabulce 4.4. Exekuce jsou uvedeny před jejich sloučením.

Při postupu dle úpravy OSŘ před 1. 1. 2013 by byla každá nařízená exekuce řešena zvlášť, bez ohledu na to, zda jednotlivými exekucemi je pověřen vždy jiný exekutor, či všechny exekuce jsou vedeny u exekutorského úřadu jednoho soudního exekutora. Pan Dvořák by byl nucen za každou nařízenou exekuci platit náklady a odměnu exekutora

zvlášť. Vymáhaná částka by byla tedy neúměrně navyšována. Novela OSŘ, jak již bylo uvedeno v kapitole 3.1.2, přinesla mimo jiné změnu i v této oblasti. Soudní exekutor, který byl pověřen provedením nově nařízených exekucí vůči povinnému panu Dvořákovi, musí nově **automaticky spojit** ty exekuce, které jsou vedeny mezi stejnými účastníky (stejný oprávněný a povinný). Ke spojení s předchozí exekucí do společného řízení dojde ke dni podání návrhu.⁴ V případě pana Dvořáka tudíž dojde ke spojení původních exekucí s nově nařízenými, a to u exekucí na dluhy vůči společnosti HC, a na dluhy u GE Money Bank, a. s. (dále GE). V tabulce 4.4 lze vidět veškeré exekuce na dluhy vůči společnosti HC vedené u exekutora Mgr. Jana Krejsty, Exekutorský úřad Brno – město. Podmínky sloučení jsou tedy splněny. Celková hodnota exekuce po sloučení dosáhne 224.000 Kč. Podmínky jsou splněny i v případě exekucí vedených u exekutorky Mgr. Evy Veselé, Exekutorský úřad Znojmo, jejichž společným oprávněným je společnost GE v celkové hodnotě 210.000 Kč. V ostatních případech ke sloučení nedochází.

Tab. 4.5 Porovnání nákladů exekuce před sloučením a po sloučení

	Exekuce č. 1	Exekuce č. 2	Po sloučení
Vymáhaná částka	174.000	50.000	224.000
Odměna soudního exekutora	26.100	7.500	33.600
Paušální náklady ex. řízení	3.500	3.500	3.500
Advokát	54.270	22.650	61.620
DPH	17.613	7.067	20.731
Celkové náklady vymáhání	101.483	40.717	119.451

Zdroj: vlastní zpracování, dle kalkulátoru EKČR

Jednoznačnou výhodou automatického slučování exekucí je úspora nákladů, jak je vidět z tabulky 4.5. Pan Dvořák v případě nesloučení exekucí vedených na nesplacené části úvěrů poskytnuté společností HC by byl povinen zaplatit celkově na nákladech exekuce 142.200 Kč. Po automatickém sloučení jinak samostatných exekucí do jedné, činí tyto náklady 119.451 Kč. Pan Dvořák zaplatí na nákladech vymáhání exekuce o 22.749 Kč méně.

Sloučení exekucí by mohlo být provedeno i před 1. lednem 2013, ale pouze na žádost pana Dvořáka.

Uvádění celkové výše dluhu pana Dvořáka nemá v rámci exekučního řízení význam. Na rozdíl od oddlužení, kde jsou poměrně uspokojovány pohledávek všech věřitelů současně,

⁴ § 37 odst. 3 EŘ

jsou jednotlivé exekuce provedeny zvlášť v pořadí, v jakém byly nařízeny. Srážky ze mzdy budou plátcem mzdy prováděny ve prospěch toho exekutora, jehož exekuční příkaz o provádění srážek ze mzdy byl nejdříve doručen. Stejným pravidlem se řídí peněžní ústavy při doručení více exekučních příkazů na příkázání pohledávky z účtu a exekuce prodejem nemovitého majetku. Při exekuci prodejem movitých věcí je provedena ta exekuce, v níž byla tato movitá věc nejdříve sepsána. [16] Tzn., že v rámci oddlužení jsou pohledávky přihlášených věřitelů uhrazovány „spravedlivě“ všechny současně, oproti tomu v rámci exekučního řízení je uhrazována každá nařízená exekuce zvlášť v závislosti na pořadí.

O způsobu provedení exekuce rozhodne exekutor, jak již bylo uvedeno v kapitole 3.1.5. Jednotlivé způsoby lze libovolně kombinovat, případně využít všechny. Postupy jednotlivých soudních exekutorů budou popsány dále.

První exekuce, která byla nařízena na pana Dvořáka, je exekuce vedena u soudního exekutora Mgr. Vojtěcha Jaroše, Exekutorský úřad Znojmo na dluh vůči KB v hodnotě 123.902 Kč. Exekutorem bylo rozhodnuto o provedení exekuce prostřednictvím srážek ze mzdy. Na základě tohoto rozhodnutí byl vydán **exekuční příkaz na mzdu**, který byl neprodleně zaslán zaměstnavateli pana Dvořáka společnosti PEGAS NONWOVENS, s. r. o., který je povinen provádět svému zaměstnanci panu Dvořákovi od okamžiku převzetí exekučního příkazu příslušné srážky ze mzdy.

Zaměstnavatel pana Dvořáka je povinen sám vypočíst výši srážek. Přitom se musí řídit ustanovením §§ 276 až 302 OSŘ a nařízením vlády č. 595/2006 Sb., o nezabavitelných částkách, ve znění pozdějších předpisů, případně může požádat o provedení výpočtu srážek příslušný exekutorský úřad. Postup výpočtu srážek ze mzdy pana Dvořáka je uveden v následující tabulce 4.6 (jelikož způsob výpočtu po ř. č. 10 shodný s výpočtem zobrazeným v tabulce 4.2, bude pokračováno od ř. č. 11). Ode dne doručení exekučního příkazu na mzdu jsou zaměstnavatelem prováděny srážky ze mzdy. Tyto sražené částky nejsou zaměstnanci vypláceny. Pan Dvořák tedy od okamžiku doručení exekučního příkazu ztrácí nárok na vyplacení té části mzdy, které odpovídá vypočtené výši srážek.

Tab. 4.6 Výpočet srážek ze mzdy pana Dvořáka

Ř. č.	Výpočet výše srážek ze mzdy	Kč	Poznámky
11	První třetina	3.032,00	Určeno pro vydobytí nepřednostních pohledávek
12	Druhá třetina	3.032,00	Určeno pro vydobytí přednostních pohledávek. Žádná z pohledávek věřitelů pana Dvořáka není přednostní, proto bude celá tato částka vyplacena panu Dvořákovi.
13	Třetí třetina	3.032,00	Určena k výplatě panu Dvořákovi
14	Zbytek vzniklý zaokrouhlením	1,00	Náleží panu Dvořákovi
15	Nepostižitelná výše příjmu	13.646,00	ř. č. 8 + ř. č. 12 + ř. č. 13 + ř. č. 14
16	Postižitelná výše příjmu	6.354,00	ř. č. 10 + ř. č. 11

Ze mzdy pana Dvořáka lze srazit měsíčně na úhradu exekuce částku ve výši 6.354 Kč (uvedeno na řádce č. 16 v tabulce 4.6). Tato částka bude zaměstnavatelem zaslána soudnímu exekutorovi, který jí následně zašle oprávněnému. Částka 6.354 Kč představuje maximální možnou výši srážky ze mzdy pana Dvořáka. Srážka nemůže být vyšší ani v případě souhlasu pana Dvořáka. Zbýlá část čisté mzdy 13.646 Kč bude vyplacena panu Dvořákovi. Stejně jako v případě oddlužení bude i v rámci exekučního řízení použit mimořádný příjem dlužníka ve formě roční prémie (který bude vyplacen jako součást mzdy) na úhradu exekuce.

Exekuce ze mzdy pana Dvořáka bude prováděna jeho zaměstnavatelem až do doby úhrady vymáhané částky včetně příslušenství. Shodně bude postupováno i u všech ostatních exekucí, které budou provedeny prostřednictvím srážek ze mzdy v pořadí, v jakém zaměstnavatel obdrží exekuční příkaz na mzdu.

Současně s exekucí na mzdu pana Dvořáka mohou být využity i další způsoby provedení exekuce, např. přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, který spolu se srážkami ze mzdy patří mezi základní a často využívané způsoby exekuce. V tomto případě musí být soudním exekutorem vydán **exekuční příkaz peněžité pohledávky z účtu u peněžitého ústavu** (nejčastěji banky), který bude doručen povinnému, oprávněnému (panu Dvořákovi) a příslušnému peněžnímu ústavu.

Pan Dvořák má svůj běžný účet veden u KB. Zůstatek na jeho účtu ke dni zaslání exekučního příkazu je 10.000 Kč. Panu Dvořákovi je jeho mzda zasílána právě na tento účet.

Následně po té, co se pan Dvořák dozvěděl o nařízené exekuci, domluvil se svým zaměstnavatelem na vyplácení mzdy v hotovosti.

Od okamžiku doručení exekučního příkazu, nesmí být panu Dvořákovi vypláceny peněžní prostředky, a to až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství. Veškeré příchozí platby budou zablokovány a zasílány na účet uvedený v exekučním příkazu. Účet pana Dvořáka může být zablokován soudním exekutorem Mgr. Vojtěchem Jarošem až na dobu šesti měsíců, pokud nedojde k úhradě dluhu před uplynutím této lhůty (což v případě pana Dvořáka nelze předpokládat). Všechny příchozí platby budou tedy po dobu šesti měsíců následujících ode dne doručení vyrozumění o nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce odepisovány z účtu pana Dvořáka, a to až do doby úhrady vymáhané pohledávky s příslušenstvím. Poslední odpis dodatečně příchozích peněžních prostředků bude proveden následující den po uplynutí zmíněné lhůty šesti měsíců.

Pan Dvořák, jak již bylo uvedeno v kapitole 3.1.5, má nárok na jednorázové vyplacení dvojnásobku životního minima (v roce 2013 částku 6.820 Kč). Banka mu tuto částku na žádost vyplatí nanejvýš jednou. Pan Dvořák svého práva využil a požádal KB o jednorázové vyplacení této částky. Na účet soudního exekutora tak bude zaslána částka 3.180 Kč.

Soudní exekutor se může rozhodnout také pro prodej nemovitého majetku pana Dvořáka prostřednictvím dražby. Vydáním **exekučního příkazu prodejem nemovitosti** se ve většině případů pouze exekutor snaží donutit dlužníka svůj dluh řešit. K samotné dražbě (po ocenění znalcem a vydání dražební vyhlášky) nemovitosti je většinou přistupováno až v případě neochoty jakýmkoliv způsobem vymáhanou částku uhradit

Při stanovení vyvolávací ceny bude postupováno obdobně jako při dražbě nemovitosti v rámci oddlužení (viz kapitola 4.1.1). Také zde může v rámci dražby uplatnit své předkupní právo sestra pana Dvořáka, které jí vzniklo ze zákona.

Exekutorem Mgr. Vojtěchem Jarošem exekuční příkaz k prodeji nemovitého majetku nebyl vydán.

Pan Dvořák nevlastní žádný movitý majetek, kromě obvyklého vybavení domácnosti, které nelze exekučně postihnout. Z tohoto důvodu nebude žádným soudním exekutorem vydán **exekuční příkaz k prodeji movitých věcí**.

Na základě vydaného exekučního příkazu na mzdu a tzv. obstavením účtu může být **dosáhnuto úhrady první nařízené exekuce po roce a půl** (při zahrnutí roční prémie)

Přitom je vycházeno z výše dluhu ke dni zahájení exekuce uvedeného v tabulce 4.4, a nákladů a odměny exekutora ve výši 22.085 Kč.

Dluh uvedený v tabulce 4.4, se skládá z jistiny ve výši 83.244 Kč a příslušenství jistiny (řádného úroku), úroku z prodlení a náhrady nákladů nalézacího řízení ve výši 20.551 Kč.

V průběhu exekučního řízení je však dále jistina **navyšována o řádný úrok** (19 % ročně až do zaplacení), **úrok z prodlení** (6 % ročně až do zaplacení) a také o **náklady exekučního řízení**. Vymáhané plnění se tak každodenně mění. Dobu, kdy dojde ke skutečné úhradě exekuce, lze tedy jen těžko odhadnout. Panem Dvořákem však může být v průběhu exekučního řízení požádáno, o přesné vyčíslení částky zbývajících k vymožení Tato informaci mu bude sdělena soudním exekutorem.

Po celou dobu vymáhání v pořadí první nařízené exekuce narůstá nejen současně vymáhaná částka, ale i ostatní vymáhané částky evidované soudními exekutory u pana Dvořáka. Celkový dluh pana Dvořáka tak každodenně roste.

Bude-li uvažováno, že k úhradě první nařízené exekuce dojde po zmíněných osmnácti měsících a po celou dobu by nebyly prováděny úhrady na pohledávky z jiných exekucí, zvýšila by se vymáhaná částka jen u druhé nařízené exekuce na 117.557,17 Kč (viz tab. 4.7). Pro srovnání - k datu zahájení exekuce byla výše dluhu 89.791,74 Kč.

Tab. 4.7

	Nárok v Kč
Oprávněný celkem	106.707,17
Z toho jistina	49.000
Z toho řádný úrok 19 %	18.558,32
Z toho úrok z prodlení 25 %	24.418,85
Z toho náklady nalézacího řízení	14.730
Exekutor celkem	10.850
Z toho odměna soudního exekutora	7.350
Z toho paušální náklady ex. Řízení	3.500
DPH	5.372
Vymáháno celkem	117.557,17

Vzhledem k tomu, že jediný majetek pana Dvořáka nespočívá v jeho příjmu a peněžních prostředcích na bankovním účtu, lze předpokládat, že v průběhu vymáhání první nařízené exekuce, bude soudním exekutorem Mgr. Janem Krejstou (u kterého je vedena v pořadí druhá zahájená exekuce) využit pro vymožení dlužné částky i zbývajících způsob provedení exekuce, tzn. prodej nemovitosti.

Soudním exekutorem Mgr. Janem Krejstou budou stejně jako v předchozím případě vydány: exekuční příkaz na mzdu a exekuční příkaz peněžité pohledávky z účtu u peněžního ústavu. Vydáním těchto exekučních příkazů, bude zařazen pouze do pořadí a nebude docházet k okamžitému splacení vymáhané částky. Z tohoto důvodu bude vydán i exekuční příkaz na nemovitost, který bude první v pořadí.

Pan Dvořák může dražbě své nemovitosti zabránit. Nelze však vzhledem k tíživé finanční situaci pana Dvořáka předpokládat, že by byl schopen uhradit celou dlužnou částku před provedením dražby. Další možností pana Dvořáka je tedy dohoda s exekutorem na provádění splátek.

Pan Dvořák se tedy spojí s exekutorským úřadem a dohodne výši splátek, které by byly s ohledem na jeho situaci přijatelné. Vzhledem k výši vymáhané částky (89.791,74 Kč) je soudním exekutorem navrhovaná výše splátek 3.500 Kč měsíčně. Bylo dohodnuto, že tato částka bude zasílána na účet oprávněného (společnosti Cetelem) až do doby splacení jistiny, řádného úroku a úroku z prodlení. Následně po té bude zahájeno splacení nákladů exekučního řízení.

Ke splacení vymáhané částky 89.791,74 Kč dojde přibližně po dvou letech. Termín splacení ani výslednou dlužnou částku nelze, stejně jako v předchozím případě, zcela přesně určit.

Soudními exekutory u zbývajících exekucí bude postupováno obdobně, tak jak bylo postupováno v případě první a druhé exekuce.

4.1.3 Shrnutí

Na základě výše uvedeného je pro pana Dvořáka bezesporu výhodné podat návrh na zahájení insolvenčního řízení spolu s návrhem na povolení oddlužení.

První výhoda je zřejmá již ze srovnání doby trvání oddlužení a exekučního řízení. Věřiteli bylo zvoleno oddlužení formou splátkového kalendáře. Z tohoto důvodu bude maximální doba trvání oddlužení 5 let. Po tuto dobu bude splácen panem Dvořákem jeho dluh ve výši 650.000 Kč. Nelze totiž předpokládat, že by dluh byl uhrazen ze 100 % před uplynutím této lhůty. Oproti tomu v rámci exekučního řízení nelze dobu úhrady vymáhaných částek zcela přesně určit, respektive neexistuje žádné zákonné omezení délky trvání exekuce.

Další výhodou oddlužení pro pana Dvořáka, ale nejen pro něj je možnost pouze částečné úhrady dluhu. Panu Dvořákovi bude postačovat pro osvobození od dluhů insolvenčním soudem uhradit 30 % dluhu. Panem Dvořákem je tato podmínka splněna. Vzhledem k jeho příjmu je očekávána úhrada pohledávek přihlášených věřitelů minimálně ve výši 76,59 %. Více jak 100 % dluhu však nebude věřitelům uhrazeno. Oproti tomu v exekučním řízení musí být uhrazena celá vymáhaná částka včetně příslušenství.

Výhodou oddlužení je také ochrana před exekucí, kterou tento institut poskytuje **pohledávkám vzniklým před povolením oddlužení**. Nejen, že v průběhu oddlužení nemůže být na nesplacené pohledávky vzniklé před povolením oddlužení exekuce provedena (§ 109 odst. 1 písm. c IZ), ale od doby usnesení o povolení oddlužení nedochází již k dalšímu zvyšování dluhu pana Dvořáka o úroky, sankce z prodlení atd. Bylo-li by teoreticky panem Dvořákem v rámci oddlužení uhrazeno 100 % přihlášených pohledávek, nebude výše úhrady shodná s výší úhrady vymožené v exekuci. V rámci exekučního řízení je jistina neustále navyšována o příslušenství a to až do doby vymožení.

Stejně jako exekuční řízení, tak i oddlužení má své náklady. Insolvenčnímu správci pana Dvořáka náleží měsíční odměna ve výši 750 Kč a náhrada hotových výdajů ve výši 150 Kč navýšená o DPH v aktuální výši. Tyto náklady jsou insolvenčním správcem sráženy každý měsíc po dobu pěti let z postižitelné části mzdy. Výše nákladů je tedy pevná a za pět let činí $900 \times 60 + \text{DPH}$ tj. $54.000 + \text{DPH}$. Na rozdíl od exekučního řízení, kdy exekutorovi sice také náleží odměna a náhrada hotových výdajů, ale jejich výše je dána různými kritérii. Odměna exekutora je právě tím nákladem exekuce, který nejvíce zvyšuje celkovou vymáhanou částku pana Dvořáka, jelikož se její výše odvíjí od vymožené částky, tzn. od výše jistiny, neustále zvyšující se příslušenství a nákladů nalézacího řízení, případně dalších nákladů oprávněného, které je povinen pan Dvořák uhradit za každou vymáhanou exekuci zvlášť. Výjimkou jsou spojené exekuce pana Dvořáka, kde byla dosažena určitá úspora.

Na schůzi věřitelů bylo nezajištěnými věřiteli rozhodnuto o formě oddlužení prostřednictvím splátkového kalendáře. Byt pana Dvořák, ve kterém bydlí spolu se svou dcerou a přítelkyní, nemusí být tedy prodán. Toto rozhodnutí bylo ovlivněno především spoluvlastnickým podílem sestry pana Dvořáka. Byl-li by pan Dvořák jediným vlastníkem bytu, bylo by věřiteli určitě preferována okamžitá úhrada jejich pohledávek. Byt pana Dvořáka by byl tedy s největší pravděpodobností prodán. V rámci oddlužení by byl pan Dvořák prodeje bytu tedy ušetřen. V rámci exekučního řízení by tomu tak být už nemuselo. Lze předpokládat, že některým z exekutorů bude tento způsob provedení exekuce využit a dražba nemovitosti se uskuteční. Soudním exekutorem Mgr. Janem Krejstou sice byl vydán exekuční příkaz k prodeji nemovitosti, ale díky dohodě na splácení exekuce k samotnému provedení dražby nebylo přistoupeno. V případě vydražení nemovitosti by byl pan Dvořák nucen za užívání jakéhokoliv jiného bytu platit nájemné, což by vzhledem k jeho příjmu podléhajícímu exekuci nebylo únosné.

Zjištěné rozdíly mezi oddlužením a exekučním řízením jsou zobrazeny v tab. 4.8.

Tab. 4.8 Zjištěné rozdíly oddlužení a exekčního řízení

		Oddlužení⁵	Exekuce
Doba trvání		Max. 5 let	Není omezeno
Dluh		Suma dluhů, která je poměrně uspokojována	Vymáhán zvlášť, pokud nedojde ke spojení
Výše dluhu		konstantní	rostoucí
Minimální úhrada dluhu		30 %	100 %
Náklady	Odměna	750 Kč/měsíčně	min. 3.000 Kč – max. 6.220.000 Kč
	Náhrada hotových výdajů	150 Kč/měsíčně	3.500 Kč a další náhrady
	DPH v aktuální výši	Je-li IS plátcem	Je-li exekutor plátcem
	Celkem po skončení	900 x 60 + DPH	min. 6.500 + DPH za každou vymáhanou exekuci
	Oprávněného (věřitele)	-	hradí povinný
Forma provedení		Jedením ze zákonem ⁶ nabízených způsobů	Kombinace zákonem ⁷ nabízených způsobů provedení exekuce (i všech)

⁵ Oddlužení formou splátkového kalendáře

⁶ IZ

⁷ EŘ

5 Závěr

Cílem diplomové práce je analyzovat zadlužení domácností a vyhodnotit možnosti řešení dluhů po splatnosti ve srovnání exekučního řízení a oddlužení.

Analýza zadlužení byla provedena v rámci druhé kapitoly. Byly zde uvedeny příčiny zadlužení domácností v ČR, charakterizován vývoj a struktura zadlužení domácností v posledních deseti letech a struktura zadlužení domácností.

Na celkovém zadlužení českých domácností se nejvíce podílí úvěry na bydlení. Téměř 68 % dluhů tvoří právě tyto úvěry, jejichž nejčastější podobou jsou úvěry hypoteční. Zadlužení z tohoto důvodu je však pochopitelné. Zejména u mladých lidí zakládajících rodinu nelze předpokládat, že výše jejich úspor je natolik vysoká, aby postačovala ke koupi nemovitosti a jejího vybavení. Mladí lidé, ale nejen oni, se tak zadlužují často i na několik desítek let. Rizikem tohoto úvěru se stává především jeho dlouhodobost. Nikdo není schopen predikovat budoucí výši příjmů, či jistotu zaměstnání. Finančně gramotný člověk by však měl být schopný se připravit na nečekané události, které mohou nastat.

Úvěry na bydlení jsou sice nejčastějším důvodem zadlužení, nepředstavují však ve většině případů takové riziko jako zadlužení z titulu spotřebitelských úvěrů, které lze dnes získat kdekoliv a na cokoliv.

Zadlužení za účelem nákupu jakékoliv zbytečné věci pro náš život by mělo být považováno domácnostmi za zcela bezdůvodné. K půjčce či úvěru by nemělo být z důvodu nákupu těchto věcí vůbec přistupováno. Zejména v případě, kdy doba splácení přesahuje životnost produktu, což je čím dál více pro spotřebitelské úvěry charakteristické, by se měly domácnosti zadlužení vyhnout. V každém případě by měly domácnosti dobře zvážit, jestli danou věc si mohou skutečně dovolit a především jestli je pro jejich život potřebná. Lehkomyšlný přístup a podlehnutí lákavé reklamě snadně dostupného spotřebitelského úvěru může být příčinou budoucích problémů, které mohou vést až k zahájení exekuce.

Pro racionální rozhodnutí však lidem chybí základní návyky správného hospodaření s peněžními prostředky. Minimální jsou i znalosti základních finančních termínů. Několika stránkové přílohy ke smlouvám o úvěru psané drobným písmem, kterým lze i přes veškerou snahu jen velmi těžko porozumět, vše ještě komplikují. Za vážný nedostatek finanční gramotnosti je zejména spatřováno nesledování příjmů a výdajů domácnosti, tedy sestavování rozpočtů. Sestavení rodinného rozpočtu lze považovat za výchozí předpoklad pro veškerá další finanční rozhodnutí, tedy i pro případné vzetí úvěru. Zejména nebankovními společnostmi je zneužívána nízká finanční gramotnost obyvatel. Tomuto jsou přizpůsobovány i jejich reklamní kampaně. Nedostatečné znalosti z oblasti financí

a neschopnost vyhodnotit své finanční možnosti může domácnosti přivést do bezvýchodné situace tzv. dluhové pasti, tedy do situace, kdy jeden dluh je uhrazován druhým.

Půjčení peněz má tedy smysl pouze u investic, tedy na zaplacení něčeho, co nám další peníze vydělává (např. koupě bytu k pronájmu) anebo alespoň nějaké peníze ušetří (např. byt či dům v osobním vlastnictví vs. nájem bytu, zateplení domu), ale i zde je nutné hodnotit smysl investice a její návratnost. Vhodnou investicí může být i např. auto využívané dlužníkem pro jízdu do práce a zpět, pokud umožňuje zajímavou práci získat a udržet.

Možnosti řešení zadlužení domácností, které nejsou schopny dále splácet své závazky, je několik. Diplomová práce byla zaměřena na dva z nich, a to na exekuci a oddlužení. Charakteristika obou řízení a následné praktické využití a závěrečné srovnání tvoří stěžejní část diplomové práce. Problematika exekuce a oddlužení a následného praktického využití byla popsána ve třetí a čtvrté kapitole.

Skutečné řešení dluhů, které již není dlužník dále schopen splácet, nabízí oddlužení, které je také nazýváno jako osobní bankrot. Oddlužení je určeno především nepodnikajícím fyzickým osobám, jejichž závazky jsou více jak 30 dnů po splatnosti (není ani vyloučeno oddlužení nepodnikajících právnických osob). Pro povolení dlužníkova oddlužení postačuje splnění základních předpokladů, mezi které patří především úhrada dluhu alespoň v minimální výši 30 %.

Výhody oddlužení pro dlužníka jsou zřejmé již od samého počátku. Od té doby, co je dlužník na základě svého návrhu na povolení oddlužení zapsán do insolvenčního rejstříku, nemůže být exekutorem přistoupeno k provedení exekuce. Oproti exekučnímu řízení je výše dluhu konstantní. Navyšování dluhu o případné úroky, či sankční poplatky je zastaveno od doby vydání usnesení o povolení oddlužení insolvenčním soudem. Dluh v exekuci je zvyšován nejen o své příslušenství, ale i o náklady a odměnu exekutora a náklady oprávněného.

Oddlužení může být provedeno dvěma způsoby. Zpeněžením majetkové podstaty a prostřednictvím splátkového kalendáře, kdy po dobu pěti let jsou spláceny přihlášené pohledávky věřitelů. Na základě rozhodnutí schůze věřitelů je odhlasován právě jeden z uvedených způsobů. Pouze na základě dobrovolného rozhodnutí dlužníka lze tyto dva způsoby kombinovat. Oproti tomu v rámci exekučního řízení lze pro provedení exekuce využít všechny zákonem nabízené možnosti. Záleží pouze na rozhodnutí exekutora. Dlužník tak žije v neustálé nejistotě, že mu může být prodán (vydražen) jeho majetek. Případný prodej může mít totiž nezvratný dopad na sociální zázemí dlužníka.

Další nevýhodou exekučního řízení oproti oddlužení je, že v případě více nařízených exekucí jsou tyto exekuce vymáhány postupně (pokud nejsou splněny podmínky pro jejich sloučení). Tato skutečnost spolu s neustálým navyšováním jistiny o její příslušenství má vliv

na konečnou výši vymáhané částky. Povinný tak jen těžko může odhadnout, kdy bude exekuce splacena. Oproti tomu v oddlužení je věřitelům splácena kumulovaná dlužná částka, jejíž výše je konstantní. Splátky či výtěžek zpeněžení majetkové podstaty jsou mezi věřitele poměrně rozděleny insolvenčním správcem.

Jednu nevýhodu oddlužení lze spatřit v uveřejňování informací v insolvenčním rejstříku, který je veřejně dostupný. Zatímco různé rejstříky exekucí jsou veřejně nepřístupné, takže o exekucích se pro okolí není snadné dozvědět, insolvenční rejstřík je veřejně dostupný na internetu. Pro některé dlužníky nemusí být zrovna příjemné, že jejich minulé hříchy i aktuální majetková situace jsou takto veřejně odhaleny. Někteří lidé jsou ochotni zaplatit mnoho peněz navíc pro zachování své pověsti (někdy jen domnělé).

Lidé nejednají vždy jen úzce ekonomicky. Kromě toho i z ekonomického hlediska může mít pro některé lidi uvedení v insolvenčním rejstříku negativní dopad. Tak třeba pro získání některých pracovních pozic (samozřejmě vyšších, ne dělnických) může být osobní bankrot velkou překážkou. Exekuce na mzdu má ovšem podobné účinky.

Oddlužení je pro dlužníka sice mnohem přehlednější a ve srovnání s exekucí je zejména z ekonomického hlediska pro dlužníka výhodnější, přesto by snahou všech dlužníků mělo být, řešit své dluhy co nejdříve. Např. pokud by si pan Dvořák svou situaci uvědomil o něco dříve, mohl sjednat mimo insolvenční řízení splátkové kalendáře (případně si vzít třeba proti hypotéce na byt nějakou dlouhodobější méně úročenou půjčku na splacení vysoce úročených úvěrů) a splatit do 5 let také všechno. Zároveň by ušetřil cca. 60 tis. Kč na IS. Vyhnul by se také ostudě uvedené v insolvenčním rejstříku. Je ovšem možné, že v jeho sociální vrstvě to za ostudné není považováno. Dlužníci by tedy měli své zadlužování zastavit co nejdříve, dokud je čas, nasadit úsporný životní režim, jednat s věřiteli a začít splácet. V případě, že si se svým problémem neví rady, měli by vyhledat odbornou pomoc např. právního či finančního poradce nebo kolegy v práci, který má řešení finančních problémů v náplni práce. Včasným řešením svých dluhů, lze předejít pozdějším finančním i sociálním problémům. Ocitne-li se však dlužník v obdobné situaci jako pan Dvořák, který své dluhy neřešil v čas, měl by se i v tomto případě snažit o co nejvčasnější řešení svých dluhů a to prostřednictvím oddlužení a to z důvodu uvedených výhod.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

- [1] BREJCHA, Aleš a Hana SOSNOVÁ. *Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy v teorii a praxi*. Praha: CODEX, 1996. 85 s. ISBN 80-85963-05-1.
- [2] DOHNAL, Jakub. *Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou*. Praha: Leges, 2011. 128 s. ISBN 978-80-87212-76-9.
- [3] GROSSOVÁ, Marie Emílie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi*. 5. vyd. Praha: Linde Praha, a. s., 2007. 603 s. ISBN 978-80-7201-621-1.
- [4] KOZÁK, Jan. *Insolvenční právo aneb Osobní bankroty začínají*. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008. ISBN 978-80-87001-10-3.
- [5] LISSE, Luděk. *Insolvenční právo*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. 90 s. ISBN 978-80-86754-91-8.
- [6] MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol.. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2011. 800 s. ISBN 978-80-87212-75-2.
- [7] MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: Příručka zejména pro ne právníky*. Praha: Linde Praha, a. s., 2009. 394 s. ISBN 978-80-7201-780-5.
- [8] MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: Příručka zejména pro ne právníky*. 2. vyd. Praha: Linde Praha, a. s., 2011. 440 s. ISBN 978-80-7201-862-8.
- [9] RADOVÁ, J., P. DVOŘÁK a J. MÁLEK. *Finanční matematika pro každého*. Praha: GRADA publishing, 2007. ISBN 978-80-247-2233-7.
- [10] SCHELLEOVÁ, I., K. SHELLE a K. SCHELLE. *Exekuce*. Ostrava: KEY Publishing, 2008. 216 s. ISBN 978-80-87071-91-5.

[11] SCHELLEOVÁ, Ilona a Roman LAMKA. *Exekuce v zrcadle právních předpisů II.: Jednotlivé způsoby exekuce*. Ostrava: KEY Publishing, 2007. 189 s. ISBN 978-80-87071-37-3.

[12] SCHELLEOVÁ, Ilona. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. 269 s. ISBN 80-86861-46-5.

[13] SCHIFF, Petr a Andrew SCHIFF. *How an Economz Grows and Whz It Crashes*. John Wiley & Sons, 2010. 256 s. ISBN 047052670X

Právní předpisy

[14] Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963 Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1963, částka 56, s. 384 - 428.

[15] Zákon č. 40 ze dne 26. února 1964 občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. 1964, částka 19, s. 202 - 248.

[16] Zákon č. 119 ze dne 22. února 2001, kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 48, s. 3026 - 3028

[17] Zákon č. 145 ze dne 21. dubna 2010 o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 52, s. 1874 - 1899.

[18] Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001 o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 48, s. 3029 - 3059.

[19] Zákon č. 182 ze dne 30. března 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 62, s. 2132 - 2224.

[20] Nařízení vlády č. 595 ze dne 12. prosince 2006 o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky,

nad kterou je mzdy postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 188, s. 7942.

[21] Vyhláška č. 330 ze dne 5. září 2001 o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 128, s. 7470 - 7473

[22] Vyhláška č. 484 ze dne 18. prosince 2000, kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 140, s. 7646 - 7649.

Elektronické dokumenty

[23] ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN. Na problém nejste sami.... [online]. 26. 5. 2011. [cit. 21-2-2013]. Dostupné z: <http://i.info.cz/files/akceweby/132/katerina-plhakova-obcanske-poradny.pdf>

[24] CREDITREFORM. *Aktuální tiskové informace* [online]. © Copyright Creditreform s.r.o., Praha, 2007 [cit. 25-2-2013]. Dostupné z: <http://web.creditreform.cz/cs/content/press/information/index.jsp>

[25] ČESKÁ LEASINGOVÁ A FINANČNÍ ASOCIACE. *Statistika ČLFA (2007 – 2012)* [online]. ČLFA © 2003-12 [cit. 19-2-2013]. Dostupné z: <http://www.clfa.cz/index.php?textID=65>

[26] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *ARAD systém časových řad* [online]. Copyright(c) Česká národní banka, 2003-2009 [cit. 21-2-2013]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/docs/ARADY/HTML/index.htm>

[27] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Finanční gramotnost obyvatel: Kvantitativní výzkum – Finanční gramotnost obyvatel ČR* [online]. 13. 12. 2010. [cit. 27-3-2013]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/spotrebitel/financi_gramotnost/

mereni_fg_tk_20101213/financni_gramotnost_20101213_stemmark.pdf

[28] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Finanční gramotnost v ČR* [online]. 13. 12. 2010. [2-3-2013]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/CNB_FG_v_CR_2010.pdf

[29] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Finanční vzdělanost v ČR je překvapivě nízká* [online]. 26. 1. 2011 [cit. 2-3-2013]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2011/cl_11_110126.html

[30] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *MF a ČNB: Finanční vzdělanost dospělých překvapivě nízká* [online]. 13. 12. 2010. [cit.27-3-2013]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2010/20101213_tk_fg.html

[31] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Spotřebitelské úvěry* [online]. Copyright © Česká národní banka, 2003-2013 [2-3-2013]. Dostupného z: http://www.cnbprovsechny.cnb.cz/cs/osobni_finance/pujcky/spotrebitelske_uvery.html

[32] ČESKÁ TELEVIZE. *Dluhy českých domácností se prohlubují* [online]. 30. 4. 2012 [cit. 19. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/174273-dluhy-ceskych-domacnosti-se-prohlubuji/>

[33] ČESKÁ TELEVIZE. *Loňský počet exekucí nebyl dramatický* [online.]. 26. 2. 1010 [cit. 28-2-2013]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/82349-lonsky-pocet-exekuci-nebyl-dramaticky/>

[34] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Konjunkturální průzkum – Metodika* [online]. Aktualizováno dne: 24.1. 2012 [cit. 20-2-2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/konjunkturalni_pruzkum

[35] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledů VŠPS* [online]. Aktualizováno dne: 4.2. 2013 [cit. 20-2-2013]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/kalendar/aktual-zam>

[36] EXEKUCE NA PLAT. *Exekuce na plat* [online]. Exekuce na plat, © 2009 [cit. 21-3-2013]. Dostupné z: <http://www.exekucenaplat.cz/>

[37] EXEKUCE NEMOVITOSTI. Exekuce nemovitosti [online]. Exekuce nemovitosti, © 2009 [cit. 21-3-2013]. Dostupné z: <http://www.exekucenemovitosti.cz/>

[38] EXEKUTORSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY. *Exekutorská komora České republiky* [online]. EKCR, Copyright © 2009 [cit. 20-3-2013]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/>

[39] INSOLVENČNÍ ZÁKON. Kalkulátor splátek pro oddlužení plněním splátkového kalendáře [online]. 2013 [cit. 13-2-2013]. Dostupné z: <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/kalkukator-splatek.html>.

Elektronické periodikum

[40] MAULWURF, Adolf. Nové nezabavitelné částky (nezabavitelné minimum) při srážkách ze mzdy pro rok 2013. *Epravo.cz* [online]. 2012, 11. 12. 2012 [cit. 2013-28-1]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nove-nezabavitelne-castky-nezabavitelne-minimum-pri-srazkach-ze-mzdy-pro-rok-2013-87240.html>

[41] KRISTEJNOVÁ, Veronika. Exekucí je stále víc...věřitelé vyhrabují stare dluhy. *Hypindex.cz* [online]. 2012, 14. 6. 2012 [cit. 2013-28-2]. ISSN 1805-0662. Dostupné z: <http://www.hypindex.cz/exekuci-je-stale-vic-undefined-veritele-vyhrabuji-stare-dluhy/>

[42] DRÁPAL, Jan. Společnost: Proč se lidé zadlužují. *Neviditelný pes* [online]. 2012, 5. 11. 2012 [cit. 2013-02-27]. ISSN 1212-673X. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/spolecnost-proc-se-lide-zadluzuji-dr9-/p_spolecnost.asp?c=A121102_215457_p_spolecnost_wag

[43] *Peníze.cz* [online]. © 2000 - 2013 [cit. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/>. ISSN 1213-2217

SEZNAM ZKRATEK

a. s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
ČLFA	Česká leasingová a finanční asociace
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna, a. s.
DPH	daň z přidané hodnoty
EKČR	Exekutorská komora České republiky
EO	vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, ve znění pozdějších předpisů
EŘ	zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů
FO	fyzická osoba
GE	GE Money Bank, a. s.
HC	Home Credit, a. s.
IS	insolvenční správce
IZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
KB	Komerční banka, a. s.
např.	například
nasl.	následující
NNB	normativní náklady na bydlení
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
PO	právnícká osoba
RPSN	roční procentní sazba nákladů
ř. č.	řádek číslo
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SJM	společné jmění manželů
tab.	tabulka
tj.	to jest
tzn.	to znamená
vs.	versus
ZM	životní minimum jednotlivce
ZOPO	zpráva o průběhu oddlužení

ZoSÚ zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů,
 ve znění pozdějších předpisů
zvl. zvláštního

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 22. 4. 2013

Bc. Hana Tomanová

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Osoby povinné poskytnout součinnost
- Příloha č. 2 Náklady exekuce neuvedené v kapitole 3.1.6
- Příloha č. 3 Vzor návrhu na povolení oddlužení
- Příloha č. 4 Povinné přílohy k návrhu na povolení oddlužení
- Příloha č. 5 Náklady oddlužení neuvedené v kapitole 3.2.12
- Příloha č. 6 Reklamní letáky společnosti Home Credit, a. s.
- Příloha č. 7 Seznam dlužníků
- Příloha č. 8 ZOPO pana Dvořáka